

REGEL- SAMLING FOR POLITIET

2. utgave

Ragnar L. Auglend
Henry John Mæland

GYLDENDAL
JURIDISK

Regelsamling for politiet

Ragnar L. Auglend
Henry John Mæland (red.)

2. utgave

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2015

1. utgave 2001

2. utgave, 1. opplag 2015

ISBN 978-82-05-48691-1

Omslagsdesign: Gyldendal Akademisk

Sats: Type-it AS, Trondheim 2015

Brødtekst: Plantin 8/8,5 pkt

Alle henvendelser om boken kan rettes til

Gyldendal Juridisk

Postboks 6730 St. Olavs plass

0130 Oslo

www.gyldendal.no/juridisk

juridisk@gyldendal.no

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Forord

Boken er en samling av det sentrale regelverk for politiet. Regelsamlingen er satt sammen av forskrifter, rundskriv og instruksjer av betydning for de oppgaver som politiet arbeider med. Boken inneholder også sentrale internasjonale regelverk og likedan etiske kodekser. For å begrense omfanget har vi ikke tatt med lokale forskrifter og lokale rundskriv. Enkelte landsdekkende rundskriv er også utelatt.

Boken inneholder utførlige registre, både kronologisk og systematisk knyttet opp mot relevante lover. Sistnevnte har vært bestemmende for plasseringen av det enkelte regelsett. I bokens siste fjerdedel har vi samlet regelverk av relevans for det internasjonale samarbeid.

Målgruppen for boken er politiets tjenestemenn, advokater, domstoler og andre som må forholde seg til politiets arbeid.

Boken ble første gang utgitt i år 2001. Regelsamlingen er nå utvidet og à jour per 1. mars 2015. Vi gjør spesielt oppmerksom på at deler av enkelte rundskriv kan være endret ved senere rundskriv.

Vi retter en spesiell takk til master i rettsvitenskap Jan Tore Remøy, som har deltatt i hele prosessen med samlingen. Vi takker også Trond Mohn, som har gitt pengemidler til Det juridiske fakultet til fremme av forskning innen politirett, og som ved dette også har bidratt til produksjon av boken.

Bergen, 20. mars 2015

Ragnar L. Auglend   Henry John Mæland

Enkelte sentrale Internett-adresser

Justis- og beredskapsdepartementet	www.regjeringen.no/nb/dep/jd
Kripos	www.politi.no/kripos
Oslo Politidistrikt	www.politi.no/oslo
Politidirektoratet	www.politi.no/politidirektoratet
Politiets sikkerhetstjeneste	www.pst.no
Politidistinksjoner	home.online.no/~svetowil/distinksjoner.htm
Politihøgskolen	www.phs.no
Utrykningspolitiet	www.politiet.no/utrykningspolitiet
Økokrim	www.okokrim.no
Stiftelsen Lovdata	www.lovdata.no
Norges regjering	www.regjeringen.no
Stortingets informasjonstjeneste	www.stortinget.no
Bundeskriminalamt Wiesbaden	www.bka.de
Dansk politi	www.politi.dk
Svensk politi	www.polisen.se
Interpol	www.interpol.int
Europol	www.europol.europa.eu
Council of Europe	hub.coe.int

Lover som gir tilknytning til politirelevant regelverk

1814-05-17		Grunnloven	21
1902-05-22	0010	Almindelig borgerlig Straffelov (straffeloven)	30
1902-05-22	0011	Lov om den almindelige borgerlige Straffelovs Ikrafttræden	
1902-05-22	0013	Militær straffelov	
1914-08-18	0003	Lov om forsvarshemmeligheter	
1915-06-24	0005	Lov om kontroll med post- og telegrafforsendelser og med telefonsamtaler	83
1915-08-13	0005	Lov om domstolene (domstoloven)	84
1925-07-17	0011	Lov om Svalbard (Svalbardloven)	
1930-02-21	0000	Lov om skifte (skifteloven)	
1937-05-13	0001	Lov om forbud mot å bære uniform m.v.	99
1950-06-14	0010	Lov om forskjellige tiltak til gjennomføring av oppmerking og overvåking av riksgrensen (riksgrenseloven)	
1950-06-14	0002	Lov om fiendegods (fiendegodsloven)	
1951-06-29	0019	Lov om militære rekvisisjoner (rekvisisjonsloven)	
1952-11-21	0003	Lov om tjenesteplikt i politiet (polititjenestepliktloven)	99
1953-05-23	0003	Lov om hittegods (hittegodsloven)	99
1953-07-17	0028	Lov om Heimevernet (Heimevernloven)	
1953-07-17	0029	Lov om verneplikt (vernepliktsloven)	
1961-06-09	0001	Lov om skytevåpen og ammunisjon m.v. (våpenloven).	99
1962-06-22	0008	Lov om Stortingets ombudsmann for forvaltningen (sivilombudsmannsloven)	
1963-06-21	0012	Lov om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster	
1963-11-15	0000	Lov om fullbyrding av nordiske dommer på straff m.v.	180
1965-03-19	0003	Lov om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner (militærnekteloven)	183
1965-06-18	0004	Lov om vegtrafikk (vegtrafikkloven)	184
1966-06-17	0019	Lov om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann (fiskeriforbudsloven)	
1967-02-10	0000	Lov om behandlingsmåter i forvaltningssaker (forvaltningsloven)	309
1969-06-13	0026	Lov om skadeserstatning (skadeserstatningsloven)	
1970-01-16	0001	Lov om folkeregistrering (folkeregisterloven)	
1970-06-05	0035	Lov om utlevering for å få iverksatt vedtak om frihetsinngrep truffet av myndigheter i annet nordisk land	316
1973-03-09	0014	Lov om vern mot tobakksskader (tobakksskadeloven)	
1975-03-21	0009	Lov om nordisk vitneplikt.	317
1975-06-06	0031	Lov om utnyttning av rettar og lunnendem.m. i statsallmenningane (fjellova)	
1975-06-13	0039	Lov om utlevering av lovbrøytare m.v.	317
1977-03-25	0022	Lov om overføring av straffeforfølgning fra eller til annet europeisk land	317
1977-06-03	0057	Lov om sterilisering (steriliseringsloven)	
1980-06-13	0035	Lov om fri rettshjelp (rettshjelploven)	318
1981-03-13	0006	Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)	
1981-04-08	0007	Lov om barn og foreldre (barnelova)	
1981-05-22	0025	Lov om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven)	319
1981-05-29	0038	Lov om jakt og fangst av vilt (viltloven)	
1983-03-04	0003	Lov om statens tjenestemenn m.m. (tjenestemannsloven)	481
1987-06-12	0057	Lov om forbud mot fallskjermhopping m.v innenfor visse fjellområder.	482
1988-05-20	0033	Lov om politimyndighet i det militære forsvar	482
1989-06-02	0027	Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven)	
1991-07-04	0047	Lov om ekteskap (ekteskapsloven)	
1991-07-20	0067	Lov om overføring av domfelte	484
1992-05-15	0047	Lov om laksefisk og innlandsfisk mv. (lakse- og innlandsfiskloven)	
1992-06-26	0086	Lov om tvangsfullbyrdelse (tvangsfullbyrdsloven)	
1992-07-17	0099	Lov om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner (gjeldsordningsloven)	
1992-07-17	0100	Lov om barneverntjenester (barnevernloven).	487
1992-12-04	0132	Lov om legemidler m.v. (legemiddeloven)	487
1993-04-02	0038	Lov om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer m.m. (genteknologiloven)	
1993-06-11	0066	Lov om pristiltak	
1993-06-11	0100	Lov om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven)	

1993-06-11	0101	Lov om luftfart (luftfartsloven)	
1994-08-05	0055	Lov om vern mot smittsomme sykdommer (smittevernloven)	
1995-02-03	0007	Lov om kontroll med etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	505
1995-02-24	0011	Lov om lotterier m.v. (lotteriloven)	508
1995-02-24	0012	Lov om helligdager og helligdagsfred	
1995-08-04	0053	Lov om politiet (politiloven)	511
1997-06-13	0042	Lov om kystvakten (kystvaktloven)	
1997-06-13	0055	Lov om serveringsvirksomhet (serveringsloven)	
1997-06-19	0082	Lov om pass (passloven)	
1998-03-20	0010	Lov om forebyggende sikkerhetstjeneste (sikkerhetsloven)	654
1998-03-20	0011	Lov om Etterretningstjenesten	654
1998-06-26	0047	Lov om fritids- og småbåter (småbåtloven)	654
1999-03-26	0017	Lov om husleieavtaler (husleieloven)	
1999-05-21	0030	Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven)	
1999-07-02	0061	Lov om spesialisthelsetjenesten m.m. (spesialisthelsetjenesteloven)	
1999-07-02	0062	Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern (psykisk helsevernloven)	655
1999-07-02	0064	Lov om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven)	667
1999-07-16	0066	Lov om Schengen informasjonssystem (SIS) (SIS-loven)	
1999-12-03	0082	Lov om endringer i straffeprosessloven og straffeloven m.v. (etterforskningsmetoder m.v.).	
1999-12-12	0105	Lov om handelsverksemd med brukte og kasserte ting (brukthandellova)	
2000-04-14	0031	Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven)	
2000-05-12	0036	Lov om strålevern og bruk av stråling (strålevernloven)	
2000-06-23	0056	Lov om helsemessig og sosial beredskap (helseberedskapsloven)	
2001-01-05	0001	Lov om vaktvirksomhet (vaktvirksomhetsloven)	679
2001-05-18	0021	Lov om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven)	686
2002-04-26	0012	Lov om notarius publicus	691
2002-06-07	0019	Lov om personnavn (navneloven)	
2002-06-14	0020	Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven)	
2002-06-21	0045	Lov om yrkestransport med motorvogn og fartøy (yrkestransportlova)	
2003-06-27	0057	Lov om Norges territorialfarvann og tilstøtende sone (territorialfarvannsloven)	
2003-07-04	0074	Lov om hundehold (hundeloven)	
2003-07-04	0083	Lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven)	
2003-12-19	0124	Lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven)	
2005-06-10	0051	Lov om norsk statsborgerskap (statsborgerloven)	
2005-06-17	0062	Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)	694
2005-06-17	0067	Lov om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven)	
2005-06-17	0090	Lov om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven)	
2006-05-19	0016	Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova)	
2007-02-16	0009	Lov om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven)	
2007-12-21	0119	Lov om toll og vareførsel (tolloven)	
2008-05-15	0035	Lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven)	696
2008-06-06	0037	Lov om forvaltning av viltlevande marine ressurser (havressurslova)	
2008-06-27	0071	Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)	
2009-04-17	0019	Lov om havner og farvann (havne- og farvannsloven)	
2009-06-19	0058	Lov om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven)	
2009-06-19	0097	Lov om dyrevelferd	
2010-03-26	0009	Lov om vergemål (vergemålsloven)	
2010-05-28	0016	Lov om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven)	788
2010-06-25	0045	Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)	871
2011-06-24	0030	Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)	
2011-12-16	0065	Lov om næringsberedskap (næringsberedskapsloven)	
2012-01-20	0004	Lov om pågriping og overlevering til og frå Noreg for straffbare forhold på grunnlag av ein arrestordre (arrestordreloven)	872
2012-01-27	0009	Lov om arbeidstvister (arbeidstvistloven)	
2014-06-20	0049	Lov om konfliktrådsbehandling (konfliktrådsloven)	874

Forskrift

1927-06-24	9812	Forskrift om stevnevitners, politiansattes og fengselstjenestemenns utførelse av forkynnelse	84
1960-08-19	0002	Forskrift om kontroll med post- og telegramforsendelser	83
1962-06-01	3341	Instruks for sjefen for den militære stasjon på Jan Mayen for så vidt angår fremmedkontroll og fiskerioppsyn	514
1963-01-25	0002	Forskrift om ikrafttreden av og delegasjon etter lov om skytevåpen og ammunisjon m.v.	101
1966-02-11	3449	Forskrift for bruk av skytevåpen i Longyearbyen og omegn	96
1969-09-12	0005	Forskrift om forkynnelse av utenlandske dokumenter i Norge	87
1970-12-18	0002	Forskrift om utlevering for å få iverksatt vedtak om frihetsinngrep i annet nordisk land.	316
1972-03-17	3352	Instruks for behandling av dokumenter som trenger beskyttelse av andre grunner enn de som er nevnt i Sikkerhetsinstruksen (Beskyttelsesinstruksen)	21
1979-04-20	3386	Instruks for sysselmannen på Svalbard	96
1979-09-21	0007	Forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn	187
1980-07-04	4985	Organisasjonsplan for redningstjenesten i Norge	515
1981-01-23	8983	Forskrift om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling	24
1981-06-05	8703	Forskrift om delegasjon av myndighet til Justisdepartementet etter Grunnlovens § 20 – søknader om benådning	25
1985-03-08	0532	Forskrift om domsmyndighet på Svalbard	97
1985-06-28	1679	Forskrift om ordningen av påtalemyndighetene (Påtaleinstruksen)	330
1985-10-11	1810	Forskrift om postforkynning	87
1985-11-15	1910	Forskrift om fotografering, filmopptak og opptak for radio eller fjernsyn under hovedforhandling i straffesak	89
1985-11-15	1911	Forskrift om lydopptak ved rettens behandling av en straffesak	364
1986-01-31	0226	Forskrift om inndeling av riket i politilandsdeler m.v.	517
1986-10-22	2373	Regler om personundersøkelse i straffesaker	365
1987-06-12	0495	Forskrift om forbud mot fallskjermhopping m.v. i Trolltindene	482
1988-07-01	0548	Forskrift om anlegg av, kontroll med og godkjenning av sivile skytebaner.	102
1988-10-07	0775	Delegering av myndighet til Vegdirektoratet til å begjære påtale på statens vegne	38
1989-08-01	4872	Våpeninstruks for politiet	519
1990-04-28	0348	Delegering av myndighet til Direktoratet for statens skoger etter straffelovens § 79 – adgangen til å begjære påtale på statens vegne	38
1990-06-08	0443	Delegering av myndighet til Justisdepartementet etter veitrafikkloven – bøteleggelse i ettertid ved forenklet forelegg.	189
1990-06-22	3963	Alminnelig tjenesteinstruks for politiet (politiinstruksen)	524
1990-06-29	0492	Forskrift om forenklet forelegg i veitrafikksaker	189
1991-08-09	0543	Forskrift om gebyr på renter og bøter	370
1993-04-30	0318	Forskrift om hva som skal anses som dopingmidler	40
1993-09-17	0855	Forskrift om gebyr for visse overtredelser av vegtrafikklovgivningen	191
1993-10-01	0921	Forskrift om offentlig parkeringsregulering og parkeringsgebyr.	193
1993-11-26	1299	Forskrift om utøvelse av politimyndighet i det militære forsvar (FD)	483
1994-12-01	1066	Delegering av myndighet til Foretaksregisteret til å begjære påtale på statens vegne etter straffelovens § 79	43
1994-12-23	1130	Forskrift om fremmede ikke-militære fartøyers anløp av og ferdsl i norsk territorialfarvann under fredsforhold	43
1995-02-01	0090	Forskrift om utvidelse av anvendelsesområde for lov 20. juli 1991 nr 67 om overføring av domfelte	485
1995-02-03	0096	Forskrift om bortvisning og utvisning av personer fra Svalbard	98
1995-02-17	0129	Utfyllende instruks om overføring av domfelte	485
1995-03-31	0281	Forskrift om kommunikasjonskontroll (kommunikasjonskontrollforskriften)	375
1995-05-30	4295	Instruks om kontroll med etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjenesten (EOS)	506
1997-03-10	1097	Forskrift om prøveordning med lydopptak av hovedforhandling i straffesaker	385
1997-05-30	0585	Delegering av myndighet til Skipsregistrene ved registerfører etter straffelovens § 79 fjerde ledd – fullmakt til å begjære påtale.	47
1997-06-13	0581	Forskrift om tjenesteordning og instruks for generaladvokaten og krigsadvokatene	386
1997-06-13	0582	Forskrift om domstolsordningen i saker etter militær straffelov i krigstid	388
1997-10-03	1077	Forskrift om anvendelse av straffelovens § 127 på forbrytelser mot annet lands offentlige myndighet.	47

1997-10-06	1081	Forskrift om stedlig virkekrets for by- og herredsretter som skal behandle militære straffesaker etter krigstidsreglene	389
1998-10-02	0925	Forskrift om dommeravhør og observasjon	403
1999-05-07	0437	Forskrift om gebyr for bruk av piggedekk og tilleggsgebyr	198
1999-06-14	0697	Delegering av myndighet til Jernbaneverket til å begjære påtale på statens vegne	48
1999-11-05	1145	Instruks om Kystvakten (Kystvaktinstruksen)	639
1999-12-09	1263	Forskrift om pass	644
1999-12-17	1391	Forskrift om politidistrikt, namsmannsdistrikt, lagdømme og domssogn for utøvelse av politimyndighet, namsmannsmyndighet og domsmyndighet på kontinentalsokkelen og i norsk økonomisk sone, samt politimyndighet i havområdet utenfor Svalbards territorialfarvann.	556
2000-12-15	1265	Forskrift om behandling av personopplysninger (personopplysningsforskriften)	668
2000-12-21	1365	Forskrift til lov om Schengen informasjonssystem (SIS-forskriften)	1089
2000-12-21	1366	Forskrift om lotteritilsynet og lotteriregisteret m.m.	509
2000-12-21	1378	Forskrift om leges melding til politiet om unaturlig dødsfall o.l.	667
2001-06-29	0723	Forskrift om sikkerhetsadministrasjon	26
2002-05-03	0418	Forskrift om notarius publicus	691
2002-12-20	1699	Instruks for Koordinerings- og rådgivningsutvalget for etterretnings- og sikkerhetstjenestene	561
2003-03-14	0294	Forskrift om Den rettsmedisinske kommisjon	423
2003-09-19	1164	Forskrift om prikkbelastning.	204
2003-12-19	1660	Forskrift om tap av retten til å føre motorvogn mv.	205
2004-01-19	0298	Forskrift om førerkort m.m.	217
2004-05-25	0787	Forskrift om vaktvirksomhet.	679
2004-08-20	1204	Forskrift om hunder.	693
2005-08-05	0851	Instruks om tildeling av begrenset politimyndighet til militære grensevakter ved den norsk-russiske grensen.	577
2005-08-05	0852	Instruks om samarbeid om grenseoppsynet på landegrensen mellom Norge og Russland.	577
2005-08-19	0920	Instruks for Politiets sikkerhetstjeneste	579
2005-09-30	1113	Forskrift om at passlovens § 6 annet ledd og § 6a også skal omfatte diplompass, spesialpass og tjenestepass mv.	654
2005-11-25	1330	Forskrift om Politihøgskolens styre, oppgaver og virksomhet	585
2005-12-12	1443	Forskrift til lov om fri rettshjelp	318
2005-12-16	1567	Forskrift om unntak fra arbeidsmiljøloven for visse typer arbeid og arbeidstakergrupper	694
2006-06-30	0734	Delegering av myndighet til Arbeids- og velferdsdirektoratet etter straffeloven § 79 fjerde ledd første punktum til å begjære påtale på statens vegne .	55
2006-06-30	0749	Forskrift om bruk av politiarest	431
2006-12-15	1456	Forskrift til forvaltningsloven (forvaltningslovforskriften)	310
2007-06-13	0611	Delegering av myndighet til Forsvarsstaben, Forsvarsbygg, Forsvarets forskningsinstitutt og Nasjonal sikkerhetsmyndighet etter straffeloven § 79 fjerde ledd 1. punktum	56
2008-10-10	1100	Forskrift om program mot ruspåvirket kjøring.	70
2009-06-12	0637	Forskrift om krav til opplæring, prøve og kompetanse for utrykningskjøring (utrykningsforskriften)	293
2009-06-25	0904	Forskrift om skytevåpen, våpendeler og ammunisjon mv. (våpenforskriften)	
2009-06-26	0873	Forskrift om unntak fra arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser for polititjenestemenn mv.	695
2009-10-15	1286	Forskrift om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften)	698
2009-12-23	1890	Forskrift om Politiets utlendingsinternat (utlendingsinternatforskriften) . . .	770
2010-09-03	1244	Delegering av myndighet til å ettergi erstatningskrav, sakskostnader og inndragninger	30
2011-03-04	0251	Forskrift om faste forsvarere og bistandsadvokater.	460
2011-03-28	0337	Forskrift om vaktvirksomhet (vaktvirksomhetsforskriften)	680
2011-08-12	0835	Forskrift om fjernmøter og fjernavhør i straffesaker	466
2011-08-22	0894	Forskrift om kommunal beredskapsplikt	871
2011-09-09	0930	Forskrift om forbudte skytevåpen og godkjente halvautomatiske skytevåpen. .	172
2011-12-16	1258	Forskrift om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern m.m. (psykisk helsevernforskriften)	655

2012-05-25	0464	Forskrift om behandling av saker om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner etter lov 19. mars 1965 nr. 3	183
2012-06-19	0600	Forskrift om kommunal håndheving av politivedtekter	625
2012-06-22	0581	Instruks om Forsvarets bistand til politiet	622
2012-09-21	0896	Forskrift til arrestordreloven (arrestordreforskriften)	873
2012-12-14	1227	Forskrift om internasjonal samarbeid i straffesaker	90
2013-09-20	1097	Forskrift om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterforskriften).	791
2013-02-14	0199	Forskrift om narkotika (narkotikaforskriften).	488
2013-09-13	1102	Instruks for redningstjenesten (ikke i kraft)	626
2014-06-30	0923	Forskrift om konfliktrådsbehandling	875
2014-11-04	1430	Delegering av myndighet til Politidirektoratet til å fastsette at søknader om gjeldsforhandling skal fremsettes for en av namsmennene	487

Instruks og rundskriv

1933-06-26	R-4/33	Konfrontasjon	322
1933-11-30	R-8/33	Angående anonyme henvendelser til politiets og påtalemyndighetens tjenestemenn	324
1961-03-18	R-2/61	Anonyme anmeldelser	326
1966-04-22	R-5/66	Veitrafikklovens § 22 – Anonyme anmeldelser.	326
1969-05-22	R-3/69	Politiets adgang til å få bragt en statsadvokats avgjørelse i tiltalespørsmålet inn for riksadvokaten til overprøvelse	327
1970-10-05	R-12/70	Samarbeid mellom den nordiske landspoliti- og påtalemyndigheter. Samarbeidsavtale om overføring av straffesaker.	945
1973-04-30	R-1/73	Rundskriv om nordisk samarbeidsavtale om overføring av straffesaker	960
1973-05-10	K-6/73	Rundskriv om Interpol og behandling av Interpolsaker	1100
1975-00-00	G-140	Rundskriv om nordisk vitneplik og overenskomst mellom de nordiske land om gjensidig rettshjelp	962
1978-12-14	R-6/78	Rettspsykiatriske erklæringer	32
1981-02-12	R-1/81	Meddelelser til offentligheten om straffesaker. – Opplysning om etterforskning, påtaleavgjørelser m.v.	33
1982-12-20	R-4/82	Politiets tilsyn med personer som pågripes eller innsettes i varetektsfengsel.	327
1983-01-20	R-1/83	Unge lovbrytere, saksbehandling og reaksjon samt prosjekt for konfliktbehandling.	35
1983-06-02	R-3/83	Fullbyrdelse av frihetsstraff. Rask iverksettelse. Bedre utnyttningen av fengselsplasser	327
1983-12-28	R-4/83	Permisjoner, løslatelse på prøve og overgang til sikring i frihet for personer som har begått alvorlige lovbrudd.	329
1987-01-27		Instruks for landsdelspolitimestrene	518
1989-02-22	R-2/89	Personundersøkelser	367
1989-11-17	R-6/89	Påtaleunntatelse.	367
1990-02-28	G-50	Formidling av dødsbudskap ved ulykker, katastrofer og kriminelle handlinger	523
1990-12-12	G-175	Retningslinjer for føring av vaktjournal ved politiets tjenestesteder.	535
1990-12-12		Alminnelig tjenesteinstruks for politiet (politiinstruksen) – kronprinsregentens resolusjon av 22.6.1990 ikrafttredelse	536
1991-05-21	G-72	Politiets bruk av såkalt halsgrep ved pågrepelse o.l.	537
1991-09-13	G-120	Samtykke til å motta gaver m.v. til politi og lensmannsetaten	481
1991-09-26	R-2/91	Samfunnstjeneste.	38
1992-01-22	G-20	Bruk av halsgrep i nødvergesituasjoner	537
1992-04-30	R-1/92	Etterforskning av luftfartsulykker og -hendelser.	370
1992-08-03	G-104	Forskrift om voldsprodukter – Forbud mot «Air-Soft Gun»	103
1992-09-15	G-126	Våpen – Samlerundskriv	103
1992-10-21	G-142	Innførsel og erverv av militært pregede skytevåpen	120
1993-02-16	G-36	Sprengnings- og rivningsarbeider m.v. – politiets pålegg om sikkerhetstiltak i medhold av politivedtekt	538
1993-10-28	R-1/93	Generelle retningslinjer for tildeling av påtalekompetanse i medhold av straffeprosessloven § 67 annet ledd, annet punktum, jfr påtaleinstruksen § 22-2 annet ledd	373

1993-11-04	G-155	Våpen – Rettelser og ajourføring av samlerundskrivet (G-126/92) og rundskriv om innførsel og erverv av militært pregede skytevåpen (G-142/92)	121
1993-12-20	G-181	Bestemmelser om kriminalpolitisentralens oppgaver innen politiets arbeid med utlendingssaker og ulovlig innvandring	697
1994-02-23	G-35	Rettsmedisinske obduksjoner – rekvireringspraksis	374
1994-07-20	G-71	Delegasjon av myndighet til å begjære påtale	43
1994-08-30	G-80	Våpen – Tillegg til samlerundskrivet (G-126/92).	122
1995-02-09	G-22	Våpen – Gebyr ved søknad om handelsbevilgning for eksplosiver	124
1995-05-01	K-0009	INTERPOL og internasjonalt politisamarbeid	1102
1995-06-02	G-59	Gjennomføring av kassakontroller og behandling av beslag i straffesaker	378
1995-09-19	G-90	Ny politilov – ikrafttredelse – overgangsregler	538
1995-09-21	G-87	Endringer i forvaltningsloven – saksbehandlingstid, foreløpig svar . . .	309
1995-10-19	G-97	Erverv av halvautomatiske våpen – Godkjennelse av fabrikkkombygget HK-94	125
1995-11-13	G-103	Melding til Kripas om norske dommer på straff og om fullbyrdelse av straff m.m.	182
1995-12-22	G-113	Ordensvakter på skjenkesteder – samarbeid med politiet	641
1996-01-09	G-2	Våpen – Implementering i norsk regelverk av direktiver som omfattes av EØS-tilleggsavtalen – Direktiv93/15 EØF om harmonisering av bestemmelsene om markedsføring av og kontroll med eksplosive varer til sivil bruk	125
1996-01-17	G-5	Fullmakt til å krevja påtale i saker etter straffelova § 343 andre lekken	46
1996-05-31	G-42	Ny normal politivedtekt for kommunene	542
1996-07-22	G-53	Rundskriv vedrørende anvendelsesområde, innhold og gjennomføring av promilleprogram.	196
1996-08-08	G-56	Forvaring av personalmapper i straffesaker	383
1996-08-12	G-57	Forsvarsprayer – Forholdet til våpenloven.	126
1996-08-12	G-58	Generell tillatelse til erverv av ammunisjon – Norges Jeger- og Fiskerforbund	127
1996-10-31	R-2/96	Klage over påtaleavgjørelse.	383
1996-12-06	G-78	Ny normal politivedtekt for kommunene, bruk av fyrverkeri m.m . . .	550
1997-02-13	G-15	Avlytting av celler i politiarrestene 442	47
1997-03-12	G-31	Medbringelse av håndjern ombord i luftfartøy	551
1997-03-18	G-32	Rundskriv om politiets plikt til å underrette konsulære representasjoner i forbindelse med pågrepelse, fengsling med mer av utenlandske statsborgere i Norge.	1006
1997-06-19	G-52	Rundskriv om ny lov om pass – kommentarer til ny passlov	647
1997-07-08	G-57	Våpen – Ajourføring av samlerundskrivet (G-126/92)	127
1997-07-25	G-61	Refusjon for særlig politioppsyn ved offentlige arrangementer – politilovens § 25	551
1997-09-01	G-68	Politimesterens underretning til Justisdepartementet i ekstraordinære tilfeller.	552
1997-09-08	G-69	Kommunehelsetjenesteloven – politiarrestene	552
1997-11-14	G-86	Våpen – Ajourføring av samlerundskrivet (G-126/92) (623)	128
1997-12-23	G-91	Merknader til forskrift om endringer i påtaleinstruksen om opprettelse av sentralt DNA-register.	391
1998-01-19	G-11	Normalpolitivedtekten for kommunene – kap. IV om renhold på offentlig sted	553
1998-01-29	G-15	Ikrafttredelse av endringer i barneloven om adgangen til å ta barn med ut av landet – utstedelse av pass til barn der bare den ene av foreldrene samtykker	651
1998-02-09	G-17	Rundskriv om kongelig resolusjon av 13. juli 1997 om ikrafttredelse av stortingets vedtak til lov om endring i straffeprosessloven mv (rettergangsmåten i militære straffesaker), samt diverse forskriftsendringer .	394
1998-02-24	G-27	Varetektsplasser – Endring av praksis med opphold i politiarresten m.m	399
1998-06-16	G-58	Våpen – Ajourføring av samlerundskrivet (G-126/92)	130
1998-09-17	G-66	Voldsalarmer til trusselutsatte personer.	554
1998-11-18	G-72	Søknad om erverv av førerkort – langtidssonere	198
1999-08-10	R-2/99	Straffbare handlinger begått av utenlandsk personell militært personell i Norge og av norsk militært personell i utlandet – noen jurisdiksjonsspørsmål	896

1999-11-24	G-85	Instruks for utrykningspolitiets arbeid rettet mot kjøretøy og person som kan mistenkes for ulovlig bruk, transport, omsetning m.v. av narkotika (NARK UP)	556
1999-12-10	G-93	Endringer i forskrift om skytevåpen, våpendeler og ammunisjon av 25. januar 1963 nr. 9722 – Endringer i forskrift fastsatt ved Kgl. res. av 25. januar 1963 med senere endringer del II nr. 17 om våpengebyrer	134
1999-12-22	R-3/99	Etterforskning	408
2000-01-10	G-7	Rundskriv vedrørende forskrift om politidistrikt, namsmannsdistrikt, lagdomme og domssogn for utøvelse av politimyndighet, namsmannsmyndighet og domsmyndighet på kontinentalsokkelen og i norsk økonomisk sone, samt om politimyndighet i havneområde utenfor Svalbards territorialfarvann	557
2000-02-23	G-23	Samfunnstjeneste – retningslinjer for kriminalomsorg i frihet.	48
2000-04-26	R-2/00	Vederlag til politiets kilder og provokasjon som etterforskningsmetode	414
2000-05-11	G-52/00	Passutstedelse til barn ved omsorgsovertagelse	653
2000-05-25	G-54/00	Utlevering av madrass og rene tepper/tilsvarende, til innsatte i politianrester	
2000-06-19	G-46/00	Etterlysning med navn og bilde i mediene av rømte doms- eller sikringsinnsatte (550.5)	417
2000-09-05	G-78/00	Reglement for det sentrale ansettelsesråd for politiavdelingens ytre etater (203)	558
2001-03-20	01/006	Ny promillegrense – politiets innsats.	240
2001-08-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for bruk av speedometer ved fartskontroll	201
2001-08-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for bruk av stoppeklokke ved fartskontroll	201
2001-08-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for automatisk trafikkontroll.	202
2001-08-22	01/014	Ressursbruk i store ressurskrevende saker/hendelser	560
2001-09-17	R-3/01	DNA – registrering – tillegg til rundskriv nr. 2/1998	418
2002-02-07	02/005	Instruks for tildeling av voldsalarm.	584
2002-05-20	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for bruk av radar ved fartskontroll	203
2002-09-30	R-4/02	Ny omgjøringsfrist etter straffeprosessloven § 75 – Ny ankefrist for påtalemyndigheten -Tillegg til rundskriv nr. 2/1996 om klager.	420
2002-12-18	02/045	Delegasjon av myndighet i våpensaker	561
2003-01-28	02/042	Retningslinjer om fremstillingsplikt for lege for personer som innsettes i politiarrest og rapportering til Politidirektoratet ved skade/død i arresten.	562
2003-02-06	03/005	Endringer i våpenforskriften.	146
2003-10-24	03/025	Instruks for politiets tilbud om mobil voldsalarm m.v..	563
2003-12-05	03/028	Innføring av ordningen med prikkbelastning av førerkort fra 1. januar 2004	241
2004-02-24	R-3/04	Straffbare handlinger i fengsel – samordning mellom reaksjon fra kriminalomsorgen og straff – opphevelse av rundskriv nr. 1/1987.	686
2004-03-19	2004/007	Retningslinjer for utveksling av informasjon internt i politiet	566
2004-03-31	R-4/04	Generelle retningslinjer for tildeling av påtalekompetanse i medhold av straffeprosessloven § 67 tredje ledd annet punktum og for plikt til å forelegge enkelte sakstyper for statsadvokatene mv.	424
2004-04-30	R-5/04	Saknetmeldinger – etterforskning	428
2004-05-06	2004/009	Registrering av tapte og stjålne norske pass.	653
2004-11-04	2004/018	Endringer i straffeloven § 382 – Innføring av polititillatelse for visning av voldsfilm	54
2005-05-02	2005/04	Endring i våpenforskriften/ajourføring av samlerundskriv G-126/92.. . . .	146
2005-07-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for bruk av alkotest (foreløpig blåseprøve) på veg og sjø	240
2005-07-12	2005/008	Personalreglement for politidistriktene, politiets særorganer (eks. Den sentrale enhet for Politiets sikkerhetstjeneste) og Grensekommissariatet	567
2005-12-27	2005/018	Våpenforskriften – forlengelse av overgangsordningen for børsemakere	147
2006-03-14	2006/005	Erstatningskrav mot politiet – delegering	586
2006-08-15	2006/014	Bruk av politiarrest	433

2006-08-31	2006/015	Instruks – ansvar og oppgaver knyttet til Det sentrale straffe- og politiopplysningsregisteret (SSP)	788
2006-09-06	R-3/06	Etterforskning av saker mot ansatte i politiet og påtalemyndigheten – Spesialenheten for politisaker	435
2006-12-29	R-4/06	Varetekt.	443
2007-02-09	2007/001	Ny håndhevingsinstruks i førerkortsaker m.v.	244
2007-04-10	2007/004	Bruk av slagvåpen i politiet	581
2007-05-07	R-3/07	Tilståelsesrabatt.	56
2007-06-26	2007/011	Halsgrep, mageleie ved pågrep/innbringelse og transport av arrestanter mv.	582
2007-11-20	R-4/07	Politiets sikkerhetstjeneste – etterforskningsansvar og påtalekompetanse m.v.	450
2007-12-21	2007/014	Krav til faste avhørsrom og teknisk rom mv. i forbindelse med lyd- og videoopptak av politiavhør.	587
2008-04-11	2008/004 15-5 002	Bruk av tvangstrøye og reimseng	589
2008-04-15	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for bruk av apparat ved gjennomsnittsfartsmåling.	266
2008-05-09	2008/004	Nettbruk i politiet	589
2008-06-23	R-3/08	Familievold	63
2008-09-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for politiets trafikkjeneste	268
2008-09-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for organisering av politiets trafikkontroller, logg- og kontrollrutiner	269
2008-09-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for innberetning av statistiske opplysninger fra politiets trafikkjeneste TTFS/STRAFSAT	271
2008-09-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for kontroll av vikeplikt overfor gående.	272
2008-09-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for kontroll av kjøring i strid med trafikksignal	273
2008-09-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for kontroll av vike- og stoppeplikt overfor kjørende	274
2008-09-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for kontroll av forbikjøring.	274
2008-09-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for bruk av video i trafikkjeneste.	275
2008-09-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for teknisk kontroll av kjøretøy og bruk av kontrollseddel GP-4021	276
2008-09-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for kontroll av landtransport av farlig gods	277
2008-09-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for kontroll av yrkestransportlova	277
2008-09-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for kontroll av forskrift om kjøre- og hviletid m.v. ved innenlandsk transport og transport innen EØS-området	278
2008-09-01	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for bruk av forenklet forelegg i vegtrafikksaker	278
2008-10-20	2008/010	Bierverv for ansatte i politi- og lensmannsetaten	590
2008-11-20	2008/012	Instruks – ansvar og oppgaver knyttet til Nasjonalt våpenregister.	147
2008-12-22	R-4/08	Konfliktråd	454
2009-04-14	2009/005	Revidert instruks for utrykningskjøring og forfølgelse av kjøretøy.	281
2009-05-25	R-3/09	Vegtrafikkovertreddelser – standardiserte bøtesatser, beslag av førerkort m.m.	283
2009-08-24	GP-4027	Politiets trafikkjeneste – instruksverk GP-4027 – instruks for bruk av laser ved fartsmåling	301
2009-12-21	2009/012	Instruks for tvangsmessig stansing av kjøretøy.	598
2010-05-11	2010/005	Ordreinstruks for politiet	602
2010-07-09	2010/009	Retningslinjer for politiets planlegging og gjennomføring av grensekontroll og utlendingskontroll på territoriet (Grensekontrollrundskrevet)	774

2011-03-11	2011/002	Bruk av sosiale medier i Politi- og lensmannsetaten	604
2011-06-22	R-2/11	Etterforskningsplikt – Barn og unge under 18 år	461
2011-07-01	GP-4027	Politiets trafikkteneste – instruksverk GP-4027 – instruks for kontroll av avstand til forankjørende	302
2011-11-10	2011/015	Refusjonskrav ved særlig politioppsyn etter politiloven § 25	606
2012-02-17	2012/004	Instruks – ansvar og oppgaver knyttet til prikkbelastningsregisteret . .	303
2012-02-22	2012/005	Politiets arbeid med søknader om beskyttelse (asyl), identifisering og uttransportering av utlendinger etter utlendingsloven	784
2012-05-15	2012/007	Helsetjenestens og politiets ansvar for psykisk syke – oppgaver og samarbeid	609
2012-06-01	2012/010	Revidering av bestemmelser om kjøretøyforvaltningen i politiet (bilinstruksen)	615
2013-01-02	2010/007	Behandling av beslag i straffesaker (oppdatert 2013)	467
2013-01-11	2013/001	Instruks til ny nordisk politisamarbeidsavtale av 2012	873
2013-01-21	2013/003	Bruk av elektronisk kontroll ved kontaktforbud etter straffeloven § 33 (omvendt voldsalarm)	72
2013-01-30	GP-4027	Politiets trafikkteneste – instruksverk GP-4027 – instruks for bruk av spyttester (foreløpig test) på veg	306
2013-09-13	1102	Instruks for redningstjenesten (ikke i kraft)	626
2013-09-27	2013/013	Direktiv for forvaltning av politiets tjenestevåpen og ammunisjon . .	174
2014-02-27	R-1/14	Mål og prioriteringar for straffesakshandsaminga i 2014 – politiet og statsadvokatane	471
2014-03-01	GP-4027	Politiets trafikkteneste – instruksverk GP-4027 – instruks for alko- holutåndingsprøve	307
2014-06-26	R-2/14	Riksadvokatens rundskriv nr 2/2014 om narkotikasaker	76
2014-06-27	2014/009	Utstedelse av politiattester	860
2014-08-26	2014/010	Retningslinjer for søk etter personer som antas å være omkommet. . .	630

Konvensjoner og avtaler

1951-06-19		Agreement between the Parties to the North Atlantic Treaty regarding the Status of their Forces	879
1951-09-20		Agreement on the status of the North Atlantic Treaty Organisation, national representatives and international staff (den sivile status-avtale)	888
1957-12-13		European Convention on Extradition	900
1959-04-20		European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters . .	913
1964-11-30		European Convention on the Supervision of Conditionally Sentenced or Conditionally Released Offenders	921
1964-11-30		European Convention on the Punishment of Road Traffic Offences .	927
1970-05-28		European Convention on the International Validity of Criminal Judgements	934
1972-05-15		European Convention on the Transfer of Proceedings in Criminal Matters	952
1975-10-15		Additional Protocol to the European Convention on Extradition . .	905
1976-06-03		European Convention on the International Effects of Deprivation of the Right to Drive a Motor Vehicle	967
1977-01-27		European Convention on the Suppression of Terrorism	910
1978-03-17		Additional Protocol to the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters	907
1978-03-17		Second Additional Protocol to the European Convention on Extradition	919
1978-06-28		European Convention on the Control of The Acquisition and Possession of Firearms by Individuals	970
1983-03-21		European Convention on the Transfer of Sentenced Persons	974
1985-08-19	0001	European convention on spectator violence and misbehaviour at sports events and in particular at football matches	1049
1988-12-19		UN Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances	981
1990-06-19		Konvensjon om gjennomføring av Schengen-avtalen av 14. juni 1985 mellom regjeringene for statene i den økonomiske union Benelux, forbundsrepublikken Tyskland og republikken Frankrike om gradvis avskaffelse av kontrollen på de felles grenser	1054

1995-01-31	European Agreement on illicit traffic by sea	997
1995-06-19	Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the other States participating in the Partnership for Peace regarding the Status of their Forces (Partnership for Peace-avtalen)	896
1995-06-19	Additional Protocol To the Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the other States participating in the Partnership for Peace regarding the status of their forces	896
1995-07-19	Europolkonvensjonen	1107
1997-12-18	Additional Protocol to the European Convention on the Transfer of Sentenced Persons	979
2001-09-28	UN Security Council resolution 1373 (2001)	1006
2001-11-18	Second additional Protocol to the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters	1008
2003-12-19	Agreement between the European Union and the Republic of Iceland and the Kingdom of Norway on the application of certain provisions of the Convention of 29 May 2000 on Mutual Assistance in Criminal Matters between the Member States of the European Union and the 2001 Protocol thereto	1018
2005-05-27	Convention on the stepping up of cross-border cooperation, particularly in combating terrorism, cross-border crime and illegal migration (PRÜM-avtalen).	1021
2012-08-22	Överenskommelse mellan de nordiska ländernas polismyndigheter om polisiärt samarbete (Ny nordisk politisamarbeidsavtale)	1035

Nasjonale rettskilder av betydning for internasjonalt samarbeid om strafferettspleie

1957-03-19		Regler om behandlingen av lovovertrедelser av utenlandsk NATO-personell i Norge	892
1963-11-15		Lov om fullbyrding av nordiske dommer på straff mv.	180
1963-12-03	0001	Forskrift om samarbeid med Danmark, Finland, Island og Sverige om fullbyrding av nordiske dommer	
1970-02-06		Samarbeidsavtale mellom de nordiske land om rettsforfølgning	933
1970-06-05	0035	Lov om utlevering for å få iverksatt vedtak om tvangsinngrep truffet av myndighet i annet nordisk land.	316
1970-10-05	R-12/70	Samarbeid mellom de nordiske lands politi- og påtalemyndigheter. Samarbeidsavtale om overføring av straffesaker.	945
1972-03-23		Samarbeidsavtale mellom de nordiske lands politimyndigheter	947
1973-04-30	R-1/73	Rundskriv om nordisk samarbeidsavtale om overføring av straffesaker	960
1973-05-10	K-6/73	Rundskriv om Interpol og behandling av Interpolsaker.	1100
1975-03-21	0009	Lov om nordisk vitneplikt	317
1975-06-13	0039	Lov om utlevering av lovbrytere m.v.	317
1975-00-00	G-140	Rundskriv om nordisk vitneplikt og overenskomst mellom de nordiske land om gjensidig rettshjelp.	962
1977-03-25	0022	Lov om overføring av straffeforfølgning fra eller til annet europeisk land	317
1985-06-28	1679	Forskrift om ordningen av påtalemyndigheten (Påtaleinstruksen) kapittel 36	330
1988-05-20	0033	Lov om politimyndighet i det militære forsvar	482
1991-07-20	0067	Lov om overføring av domfelte	484
1993-06-07		Rundskriv om norske myndigheters underrettningsplikt overfor Russland og Storbritannia ved pågrepelse og fengsling av disse lands borgere.	997
1995-05-01	K-9/95	Interpol og internasjonalt politisamarbeid	1102
1997-03-18	G-32	Rundskriv om politiets plikt til å underrette konsulære representasjoner i forbindelse med pågrepelse, fengsling med mer av utenlandske statsborgere i Norge	1006
1997-06-13	0047	Lov om gjennomføring av europarådsavtale 31. januar 1995 om ulovlig håndtering av og handel med narkotika og psykotrope stoffer til sjøs	
1999-05-21	0030	Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettighetsloven)	
1999-07-16	0066	Lov om Schengen informasjonssystem (SIS) (SIS-loven)	1053

1999-07-16	0067	Lov om endringer i utlendingsloven og i enkelte andre lover som følge som følge av Schengensamarbeidet	
1999-08-10	R-2/99	Straffbare handlinger begått av utenlandsk militært personell i Norge og av norsk militært personell i utlandet – noen jurisdiksjonsspørsmål	896
2000-04-14	0031	Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven)	
2010-05-28	0016	Lov om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven)	788
2010-07-09	2010/009	Retningslinjer for politiets planlegging og gjennomføring av grensekontroll og utlendingskontroll på territoriet (Grensekontrollrundskrivet)	774
2012-01-20	0004	Lov om pågriping og overlevering til og frå Noreg for straffbare forhold på grunnlag av ein arrestordre (arrestordreloven)	872

Prinsipputtalelser og etiske kodekser

1971-12-17	De Forente Nasjoners – Politi-Etiske Kodeks	1040
1979-12-17	UN Code of Conduct for Law Enforcement Officials	1041
1990-09-07	Guidelines on the Role of Prosecutors	1043
1990-09-07	Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials	1046
1999-11-19	Retningslinjer for forsvarere (Den norske advokatforening)	406
2001-09-19	Recommendation (Rec)2001 10 of the Committee of Ministers to member states on the European Code of Police Ethics.	1128
2001-09-19	Explanatory Memorandum relating to the Recommendation Rec(2001)10 of the Committee of Ministers to member states on the European Code of Police Ethics	1133

Nasjonal del

17. mai 1814

Grunnloven

Innholdsfortegnelse

1814-05-17		Grunnloven	
1999-05-21	0030	Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven)	

Forskrifter til Grunnloven – kronologisk

1972-03-17	3352	Instruks for behandling av dokumenter som trenger beskyttelse av andre grunner enn de som er nevnt i Sikkerhetsinstruksen (Beskyttelsesinstruksen)	21
1981-01-23	8983	Forskrift om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling	24
1981-06-05	8703	Forskrift om delegasjon av myndighet til Justisdepartementet etter Grunnlovens § 20 – søknader om benådning	25
2001-06-29	723	Forskrift om sikkerhetsadministrasjon	26
2010-09-03	1244	Delegering av myndighet til å ettergi erstatningskrav, sakskostnader og inndragninger	30

Referanseregister til Grunnloven

§ 20	JD 1981-06-05	8703	Forskrift om delegasjon av myndighet til Justisdepartementet etter Grunnlovens § 20 – søknader om benådning	25
§ 25	JD 1972-03-17	3352	Instruks for behandling av dokumenter som trenger beskyttelse av andre grunner enn de som er nevnt i Sikkerhetsinstruksen (Beskyttelsesinstruksen)	21
§ 75	JD 1981-01-23	8983	Forskrift om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling.	24
	JD 2010-09-03	1244	Delegering av myndighet til å ettergi erstatningskrav, saks- kostnader og inndragninger	30

1972-03-17 3352

Instruks for behandling av dokumenter som trenger beskyttelse av andre grunner enn de som er nevnt i Sikkerhetsinstruksen (Beskyttelsesinstruksen).

§ 1. Anvendelse.

Denne instruks kommer til anvendelse ved behandling av dokumenter som trenger beskyttelse av andre grunner enn de som er nevnt i sikkerhetsloven med forskrifter, jf. § 4.

Instruksen omfatter dokumenter uavhengig av mediet de er tilgjengelig på.

§ 2. Beskyttelsesgrader.

For å beskytte innholdet av et dokument, skal en av følgende beskyttelsesgrader nyttes:

STRENGT FORTROLIG
FORTROLIG

De sikkerhetsgrader som er nyttet i sikkerhetsloven med forskrifter må ikke anvendes.

§ 3. Betingelser for gradering.

Gradering av et dokument skal bare foretas når dokumentet kan unntas fra offentlighet i medhold av offentliglova, og skadevirkninger som nevnt i § 4 kan inntreffe.

§ 4. Om bruken av beskyttelsesgrader.

Når betingelsene for gradering etter § 3 er til stede, benyttes beskyttelsesgradene slik:

«Strengt fortrolig» benyttes dersom det vil kunne forårsake betydelig skade for offentlige interesser, en bedrift, en institusjon eller en enkeltperson at dokumentets innhold blir kjent for uvedkommende.

«Fortrolig» benyttes dersom det vil kunne skade offentlige interesser, en bedrift, en institusjon eller en enkeltperson at dokumentets innhold blir kjent for uvedkommende.

Det må påses at det ikke benyttes høyere beskyttelsesgrad enn strengt nødvendig.

§ 5. Gradering og nedgradering.

1. Det forvaltningsorgan som lager et dokument har ansvaret for at det graderes i samsvar med de regler som er fastsatt i denne instruks.
2. Ved gradering av et dokument må det nøye påses at dokumentet ikke graderes i større utstrekning enn strengt påkrevet og at det ikke gis høyere gradering enn nødvendig.
3. Når et dokument påføres gradering, skal det samtidig vurderes om graderingen kan bortfalle fra et bestemt tidspunkt eller ved inntreden av en bestemt begivenhet før 30 års fristen. Tidsangivelser innføres for 2 og 5 år. Dette skal i tilfelle påføres i tilknytning til graderingen. Dokumenter som går inn under unntak fra automatisk nedgradering etter 30 år, skal i tilknytning til graderingen merkes «Unntatt fra automatisk nedgradering» med henvisning til Beskyttelsesinstruksen § 5a. Revurdering av graderingen skal skje etter 40 år og deretter hvert 10. år med sikte på nedgradering. Bestemmelsene i dette pkt. gjelder ikke for dokumenter inneholdende sensitiv informasjon som er gradert av NATO og/eller andre internasjonale organer.
4. Et dokument kan bare nedgraderes av den etat som har foretatt graderingen. Denne etat plikter å ta initiativ til nedgradering dersom kravet til sikkerhetsmessig beskyttelse endres.
En revurdering av graderingen av et dokument skal skje:
  - a. Når det kommer henvendelse om innsyn i dokumentet.
  - b. Når dokumentet ellers er til behandling i tilknytning til en konkret sak.
  - c. Når samme (tilsvarende) opplysninger gjøres kjent av utenlandske myndigheter/internasjonale organisasjoner.
  - d. Når dokumentet er i ferd med å bli avlevert til arkivverket. Arkivverket kan nekte å motta graderte dokumenter som ikke har vært gjenstand for en slik vurdering.
  - e. Når det forøvrig foreligger grunn til å revurdere graderingen.
  - f. Riksarkivaren kan treffe beslutning om å avgradere et dokument som er beskyttelsesgradert og som er levert Arkivverket, når det må anses åpenbart at det ikke lenger er grunnlag for å gradere dokumentet. Beslutningen kan først treffes etter at spørsmålet er forelagt avgivende etat.
5. Mottakeren av et gradert dokument skal alltid henvende seg til utstederen dersom han mener at et dokument er feilaktig gradert.

§ 5a.

For graderte dokumenter med gradering yngre enn 1. januar 1955 gjelder at graderingen bortfaller senest etter 30 år med unntak av følgende:

- a) Referater fra Forsvarsrådet og Regjeringens sikkerhetsutvalg.
- b) Materiale hvor nedgradering kan få skadevirkninger for Rikets sikkerhet og/eller forholdet til fremmede makter og internasjonale organisasjoner, herunder NATO-dokumenter.
- c) Dokumenter vedrørende forsvarsanlegg, -systemer og -materiell som fremdeles nyttes til totalforsvarsformål.
- d) Krigsoppsettingsplaner, beredskaps- og mobiliseringsplaner, sammendragings- og oppmarsjplaner, forsvarsplaner. Unntaket gjelder såvel for planverket som for deres forarbeid i totalforsvarssammenheng.
- e) Dokumenter vedrørende Politiets beredskap, Politiets overvåkingstjeneste, Sikkerhetstjenesten i statsforvaltningen og Forsvarets etterretningstjeneste for så vidt angår detaljert organisasjon, omfang, kilder, metoder og resultater.

§ 6. Merking med beskyttelsesgrad

Dokumentet må tydelig merkes med beskyttelsesgrad, slik at det klart fremgår at dokumentet er gradert og på hvilket nivå. Dersom dokumentet består av flere deler, må alle deler tydelig merkes.

På papirdokumenter skal beskyttelsesgraden påføres dokumentets første side øverst med blå farge. Hvis dokumentet inneholder flere sider, skal disse behørig være sammenheftet og beskyttelsesgraden skal påføres med blått på dokumentets forside og bakside.

Merkingen og dokumentets innhold må ikke kunne fjernes eller endres av uvedkommende.

Når et dokument graderes, skal det angis hvilken bestemmelse i offentliglova som gir hjemmel for å unnta dokumentet fra offentlighet. Videre skal angis at graderingen er foretatt i henhold til Beskyttelsesinstruksen.

Papirdokumenter gradert STRENGT FORTROLIG skal være forsynt med eksemplarnummer, og det skal angis hvor mange eksemplarer dokumentet er uestedt i samt det totale antall sider. Dokumentet skal for øvrig pagineres på vanlig måte.

Papirdokumenter merket FORTROLIG behøver ikke nummerering og skal pagineres på vanlig måte.

Hvis graderingen bare skal gjelde for et begrenset tidsrom, skal det i tilknytning til graderingen angis hvor lenge den skal opprettholdes.

§ 7. *Spredning.*

Det skal bare gis tilgang til gradert dokument i den grad det er tjenstlige behov. Det må – bortsett fra de tilfelle som er nevnt i 1. og 3. ledd – bare forelegges eller gjøres kjent for personer som av tjenstlige grunner må kjenne innholdet.

Den myndighet som har laget et gradert dokument kan for det enkelte tilfelle gi tillatelse til at det gis tilgang for den som har et særlig behov for det.

En part har rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter for så vidt ikke annet følger av reglene i forvaltningsloven § 18 til § 20.

Den som har et gradert dokument i sin varetekt, er personlig ansvarlig for at opplysningene ikke blir kjent av uvedkommende.

§ 8. *Journalisering.*

Et dokument merket STRENGT FORTROLIG skal føres i journal unntatt fra offentlighet.

Et dokument merket FORTROLIG kan enten føres i journal unntatt fra offentlighet eller i åpen journal. Hvis journalføring i åpen journal ikke kan finne sted uten å røpe fortrolige opplysninger, skal det brukes nøytrale kjennetegn eller utelatelser eller overstrykninger i den kopi av journalen som i henhold til reglene om offentlighet i forvaltningen skal legges fram for publikum.

§ 9. *Oppbevaring.*

Et FORTROLIG og STRENGT FORTROLIG dokument må oppbevares slik at det ikke er tilgjengelig for uvedkommende. Når kontoret forlages, skal slike dokumenter være forsvarlig sikret. For å oppbevare dokumentene elektronisk må det være iverksatt informasjonssikkerhetstiltak, jf. § 12.

Hvis et gradert dokument må tas med hjem eller på reiser og møter, må det utvises særskilt aktsomhet, slik at dokumentet ikke etterlates på offentlig transportmiddel eller forøvrig kan bli tilgjengelig for uvedkommende.

§ 10. *Forsendelse.*

Dokumenter merket STRENGT FORTROLIG skal fortrinnsvis sendes med bud/kurér, men kan også sendes som rekommandert post. Sendes et dokument merket STRENGT FORTROLIG i posten, skal det skje i dobbelt konvolutt. Den indre konvolutt skal forsegles og påføres beskyttelsesgrad. Den ytre konvolutt skal være umerket. Forsendelse av dokumenter merket FORTROLIG kan skje på vanlig måte i umerket, lukket konvolutt.

Dokumenter merket FORTROLIG og STRENGT FORTROLIG kan sendes elektronisk, forutsatt at det er iverksatt informasjonssikkerhetstiltak jf. § 12. Ved forsendelse av dokumenter merket STRENGT FORTROLIG skal det alltid innhentes kvittering.

Hvis det ikke foreligger særlige grunner, skal forsendelsen adresseres til vedkommende institusjon og ikke til en bestemt person eller stillingshaver. Ønsker avsenderen at forsendelsen bare skal åpnes av bestemte personer, kan dokumentet sendes til en bestemt stillingsinnehaver. Mottakeren plikter i så fall å sørge for at dokumentet uten opphold blir journalisert i samsvar med § 8 foran.

§ 11. *Tilintetgjørelse.*

Hvis et gradert dokument skal tilintetgjøres, må det sørges for at dette skjer under betryggende kontroll, og at det gjøres anmerkning om tilintetgjørelsen i journalen.

§ 12. Dokumenter gradert etter denne instruksen skal så langt det passer, behandles elektronisk i samsvar med følgende regler i sikkerhetslovens forskrift om informasjonssikkerhet: § 4-36 i kapittel 4 om dokument-sikkerhet, kapittel 5 om informasjonssystemssikkerhet, § 6-9 fjerde ledd første punktum jf. § 6-6 i kapittel 6 om fysisk sikring mot ulovlig inntrenging og kapittel 7 om administrativ kryptosikkerhet.

Dokumenter gradert etter instruksen skal i slike tilfeller følge reglene for dokumenter gradert BEGRENSET.

§ 13. *Delegasjon.*

Statsministeren kan gi utfyllende bestemmelser for gjennomføringen av disse regler.

1981-01-23 8983

Forskrift om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling.

§ 1. (når kan det gis erstatning)

I den utstrekning det finnes rimelig yter staten erstatning etter disse forskriftene for personskade voldt ved forsettlig legemskrenking eller ved annen straffbar handling som bærer preg av vold eller tvang. Det samme gjelder personskade oppstått i forbindelse med hjelp til politiet under arrestasjon, ved avverging eller forsøk på avverging av en straffbar handling, eller ved lovlig pågripelse eller forsøk på dette.

Erstatning kan ytes også når handlingen er begått i sinnssykdom eller bevisstløshet (straffeloven § 44) eller av en person under 14 år (straffeloven § 46), såfremt den bortsett fra dette ville vært straffbar som nevnt. I den utstrekning det finnes rimelig, kan erstatning ytes også i andre særlige tilfelle for skade voldt ved handling som bærer preg av vold eller tvang selv om den som voldt skaden ikke kan straffes, forutsatt at skaden har medført døden eller betydelig personskade.

Dersom personskaden medfører døden, kan erstatning ved tap av forsørger ytes til den eller dem som avdøde ved dødsfallet helt eller delvis forsørget eller hadde lovbestemt plikt til å forsørge.

§ 2. (skader som omfattes)

Sammen med personskade kan erstattes skade på vanlige klær, proteser og andre personlige bruksting som den skadde (eventuelt avdøde) hadde på seg da skaden ble voldt.

§ 3. (geografisk virkeområde)

Erstatning fra staten kan ytes når skaden er påført her i riket eller om bord på norsk fartøy, norsk boreplattform, norsk luftfartøy eller på innretning eller anlegg for utforskning og/eller utnyttning av undersjøiske naturforekomster på den norske del av kontinentalsokkelen.

I særlige tilfelle kan erstatning ytes for skade voldt utenfor riket i andre tilfelle enn nevnt i første ledd dersom den skadde eller den erstatningssøkende etterlatte har bopel i riket.

§ 4. (unntak fra dekning)

Erstatning etter disse forskriftene ytes ikke for skadet som går inn under lov av 3. februar 1961 om ansvar for skade som motorvogner gjer (bilansvarslova).

§ 5. (anmeldelse til politiet)

Erstatning ytes normalt bare når den straffbare handling uten unødig opphold er anmeldt til politiet med begjæring om straff, og denne begjæring ikke seinere er trukket tilbake. Dessuten kreves normalt at skadelidte begjærer sitt erstatningskrav mot skadevolder tatt med i en eventuell straffesak mot denne. I særlige tilfelle kan erstatning ytes selv om disse vilkår ikke er oppfylt.

§ 6. (fastsetting av erstatning)

Erstatning for skaden ytes med det beløp som finnes rimelig i det enkelte tilfelle. For øvrig gjelder de vanlige regler for utmåling av erstatning for personskade eller forsørgertap, men med følgende særregler:

1. Erstatning ytes ikke når det tap som ville kunne kreves erstattet av staten, er mindre enn kr. 1.000,-.¹
2. Erstatning ytes ikke med mer enn kr 200.000,- for hvert enkelt skadetilfelle.
3. Ved erstatningsutmålingen gjøres fullt fradrag ikke bare for erstatning fra skadevolder og for trygde- og pensjonsytelser, men også for annen utbetaling, f.eks. forsikringsytelser, som erstatningssøkeren har fått eller kommer til å få på grunn av skaden.
4. Ikke-økonomisk skade erstattes ikke uten at særlige grunner foreligger.

Erstatningen kan settes ned eller falle bort dersom den skadde (eventuelt avdøde) eller den erstatningssøkende etterlatte har medvirket til eller foranlediget skaden ved uforsiktighet eller annen skyld. Det samme gjelder når skaden for øvrig er oppstått under slike forhold at det ikke finnes rimelig at staten yter erstatning, helt eller delvis.

§ 7. (regress)

Erstatningssøkeren skal gi skriftlig erklæring om at hans krav mot skadevolder går over på staten i den utstrekning staten utbetaler erstatning etter disse forskriftene.

Fylkesmannen kan helt eller delvis ettergi statens krav mot skadevolderen dersom utvist skyld, skadevolterens økonomi eller forholdene ellers tilsier det.

¹ For erstatningskrav innkommet før 1. januar 1986 gjelder en nedre grense på kr. 500,-.

§ 8. (avgjørelsesmyndighet)

Krav om erstatning fra staten avgjøres av fylkesmannen i det fylket der erstatningssøkeren har fast bopel. Dersom erstatningssøkeren ikke har fast bopel her i riket avgjøres søknad om erstatning av fylkesmannen i det fylket der handlingen fant sted.

Søknad om erstatning settes fram skriftlig på skjema fastsatt av Justisdepartementet, som også kan fastsette nærmere regler om hvilke opplysninger som kan kreves lagt fram.

Også skadevolder er å anse som part i saken.

Avgjørelsen av saken kan utsettes inntil straffesak mot skadevolder er henlagt eller avgjort ved påtaleunnlatelse, forelegg eller endelig dom. Dersom det er reist sivil sak med krav om erstatning fra skadevolder, kan avgjørelsen utsettes inntil denne sak er endelig avgjort.

Fylkesmannen skal hvert år avgi rapport om virksomheten til Erstatningsnemnda for voldsofre, jfr. § 10, som avgir samlet årsrapport til Justisdepartementet som gir innberetning til Stortinget.

§ 9. (om utbetaling, forskott og tilbakebetaling)

Erstatningen utbetales når fylkesmannen har truffet sitt vedtak.

Dersom søknaden foreløpig ikke kan avgjøres av grunner som ikke skyldes erstatningssøkeren, kan fylkesmannen utbetale forskott i den utstrekning det finnes rimelig.

Utbetalt erstatning eller forskott kan kreves tilbake dersom søkeren har gitt uriktige opplysninger eller fortiet forhold av betydning for utbetalingen. Det samme gjelder dersom han senere får dekket tapet.

§ 10. (overprøving)

Klageinstans for fylkesmannens avgjørelse av erstatningssøknaden er en nemnd på 3 medlemmer med personlige varamenn, som oppnevnes av Kongen for 4 år. Denne nemnda skal kalles Erstatningsnemnda for voldsofre. Formannen og hans varamann skal ha juridisk embetseksamen. Kongen bestemmer hvem som skal være formann.

Nemnda har sekretariat i Justisdepartementet.

Klageinstans for fylkesmannens vedtak etter § 7 annet ledd er Justisdepartementet.

Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet fram.

§ 11. (saksbehandling i nemnda)

Nemnda treffer normalt sin avgjørelse på grunnlag av sakens dokumenter. Avgjørelsen skal grunngis.

Dersom nemnda selv fastsetter det eller en part krever det, skal det før vedtak treffes holdes et muntlig forhandlingsmøte som partene innkalles til. Møtet holdes for stengte dører.

§ 12. (kostnader ved saksbehandlingen)

Staten dekker kostnadene ved fylkesmannen og klageinstansens virksomhet.

Fylkesmannen kan i særlige tilfelle bestemme at en part helt eller delvis skal få dekket kostnader som har vært nødvendige for en forsvarlig behandling av saken. For øvrig gjelder forvaltningslovens § 36.

Såfremt fylkesmannen finner det nødvendig, kan det oppnevnes advokat eller annen fullmektig for en part.

Fylkesmannen fastsetter i tilfelle fullmektigens godtgjøring, som utbetales av staten.

§ 13. (ikrafttredelse)

Reglene kommer ikke til anvendelse når den straffbare handling har funnet sted før 1. januar 1975.

Endringene trer i kraft fra 1. januar 1986 og gjøres gjeldende for søknader om erstatning som førsteinstans behandles etter 1. januar 1986.

1981-06-05 8703

Forskrift om delegasjon av myndighet til Justisdep. etter Grunnlovens § 20 – søknader om benådning.

1. Kongens myndighet etter Grunnlovens § 20 til å avslå søknader om benådning, delegeres til Justisdepartementet.
2. I medhold av forvaltningslovens § 24, fjerde ledd, gjøres følgende endring i kgl. res. av 16. des. 1977: VI. 1. bokstav a), tredje pkt. skal lyde: Grunngivningsplikten etter § 24, første og annet ledd, gjelder heller ikke for vedtak i sak om benådning av lovbrøyttere, herunder Justisdepartementets avslag på benådningssøknader, for vedtak om avslag på søknad om adopsjon, for påbud som gis av politiet for å opprettholde ro og orden, for vedtak om forflytning og opprykk i høyere grad i samsvar med gjeldende befalsordning, eller for vedtak om forflytning av flyttepliktige tjenestemenn i utenrikstjenesten, jfr. utenrikslovens § 10.
3. Resolusjonen trer i kraft straks.

2001-06-29 723

Forskrift om sikkerhetsadministrasjon

Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser

§ 1-1. Formål og virkeområde

Forskriften har samme formål og virkeområde som sikkerhetsloven.

Forskriften gjelder den enkelte virksomhets sikkerhetsadministrasjon innen og på tvers av fagområdene informasjonssikkerhet, personellsikkerhet og sikkerhetsgraderte anskaffelser.

Forskriften gjelder sikkerhetsadministrasjon for å motvirke sikkerhetstruende virksomhet som spionasje, sabotasje og terrorhandlinger. Den enkelte virksomhets sikkerhetsadministrasjon skal samordnes og ses i sammenheng med forhold som skal motvirke andre tilsiktede hendelser, som for eksempel alminnelig vinningskriminalitet og skadeverk, og utilsiktede hendelser, som for eksempel naturkatastrofer og ulykker.

NSM kan gi nærmere bestemmelser om sikkerhetsadministrasjon i tilknytning til behandling av ATOMAL informasjon.

§ 1-2. Definisjoner

I forskriften forstås med:

1. Sikkerhetsadministrasjon; internkontroll ved gjennomføring av systematiske tiltak for å sikre at virksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres, utføres og revideres i samsvar med krav fastsatt i og i medhold av sikkerhetsloven.
2. Sikkerhetstruende hendelse; sikkerhetstruende virksomhet, kompromittering av skjermingsverdig informasjon og grove sikkerhetsbrudd.
3. Kompromittering; tap eller mistanke om tap av konfidensialitet, integritet eller tilgjengelighet for skjermingsverdig informasjon, herunder uønsket avhending, modifisering eller ødeleggelse.
4. Sikkerhetsbrudd; brudd på bestemmelse om sikkerhetstiltak gitt i sikkerhetsloven eller forskrifter til sikkerhetsloven.
5. Fagområder; informasjonssikkerhet, personellsikkerhet og sikkerhetsgraderte anskaffelser. Informasjonssikkerhet innen den enkelte virksomhet består av blant annet dokumentssikkerhet, informasjonssystemssikkerhet, fysisk sikring og administrativ kryptosikkerhet.

Kapittel 2. Ansvar og organisering

§ 2-1. Virksomhetens leder sitt ansvar

Virksomhetens leder har overordnet ansvar for den forebyggende sikkerhetstjeneste innen sitt ansvars- og myndighetsområde, herunder underlagte virksomheter.

Virksomhetens leder plukter å avsette nødvendige ressurser for å ivareta sikkerhetstjenesten.

§ 2-2. Den foresattes ansvar

Ivaretagelse og kontroll av sikkerheten skal integreres i virksomhetens øvrige aktiviteter. Enhver foresatt i virksomheten har ansvar for sikkerheten innen sitt ansvars- og myndighetsområde. Den foresattes ansvar gjelder også der utførelsen av sikkerhetsoppgaver er overlatt til private leverandører eller andre virksomheter.

Enhver foresatt skal påse at underordnede har en adferd som bidrar til å ivareta sikkerheten. Den foresatte skal løpende veilede underordnede. Anses en underordnet ikke å være sikkerhetsmessig skikket, skal den foresatte informere vedkommendes autorisasjonsansvarlige.

§ 2-3. Den enkeltes ansvar

Faste og midlertidig ansatte, samt innleid personell, skal i sitt arbeid eller oppdrag for virksomheten medvirke til en effektiv sikkerhetstjeneste.

Personellet skal

1. overholde krav til sikkerhet i sikkerhetsloven med forskrifter,
2. overholde instruks for virksomhetens praktiske gjennomføring av sikkerhetstjenesten,
3. kjenne til sikkerhetsorganisasjonen ved virksomheten,
4. kjenne til prinsippene for risikohåndtering,
5. påpeke feil og mangler ved virksomhetens sikkerhetstjeneste, og
6. omgående rapportere sikkerhetstruende hendelser til sin nærmeste foresatte, virksomhetens leder eller den lederen bemyndiger.

§ 2-4. Fordeling av oppgaver

Virksomhetens leder skal så langt det er mulig innføre en fordeling av oppgaver og ansvar som reduserer muligheten for at enkeltpersoner kan undergrave sikkerheten i virksomheten. Utøvende og kontrollerende oppgaver innen sikkerhet skal fordeles på forskjellige medarbeidere i virksomheten.

§ 2-5. Virksomhetens sikkerhetsorganisasjon

Virksomhetens leder skal utpeke en sikkerhetsleder med stedfortreder og et tilstrekkelig antall personer i forhold til virksomhetens sikkerhetsbehov og fagområder som skal inngå i virksomhetens sikkerhetsorganisasjon. Dersom virksomheten har kryptomateriell skal det etableres en kryptosikkerhetsorganisasjon i samsvar med forskrift om informasjonssikkerhet. Dersom virksomheten har informasjonssystemer som håndterer sikkerhetsgradert informasjon skal det etableres en datasikkerhetsorganisasjon i samsvar med forskrift om informasjonssikkerhet.

Sikkerhetsleder og andre i sikkerhetsorganisasjonen skal forestå koordinering, rådgivning og kontroll av sikkerheten som foresatte og den enkelte er ansvarlig for. Sikkerhetsorganisasjonen skal være i stand til å håndtere generelle og tverrfaglige sikkerhetsmessige problemstillinger.

Oppgaven som sikkerhetsleder kan ivaretas av en som utfører sikkerhetsoppgaver innen et av fagområdene eller av en som er fristilt fra fagområdene. Sikkerhetsleder skal være norsk statsborger, med mindre NSM samtykker i annet. Sikkerhetslederen skal ha direkte tilgang til lederen i viktige sikkerhetssaker. Kryptosikkerhetsleder og ansvarlig for utøvelse av klareringsmyndighet skal ha direkte tilgang uavhengig av sikkerhetsleder, med mindre sikkerhetsleder selv ivaretar disse oppgavene. Virksomhetens leder kan bestemme at også ansvarlige for andre fagområder skal ha slik tilgang.

§ 2-6. Samordning

Ved større prosjekter eller anskaffelser som involverer sikkerhetsgradert informasjon skal det utpekes en prosjektsikkerhetsleder.

Den som foretar en anskaffelse er overordnet ansvarlig for sikkerheten hos leverandøren. Dette begrenser ikke leverandørens ansvar for egen sikkerhet. Forskrift om sikkerhetsgraderte anskaffelser § 2-4 tredje ledd regulerer det overordnede ansvaret for privat virksomhet som er leverandør til to eller flere offentlige virksomheter.

Dersom to eller flere virksomheter er tilkoblet et felles informasjonssystem, påhviler ansvaret for sikkerheten i informasjonssystemet felles overordnet virksomhet eller den denne utpeker, eller den som er utpekt i skriftlig avtale inngått mellom virksomhetene. I avtalen skal det fremgå hvilken sikkerhetsgrad informasjonssystemene er sikkerhetsgodkjent for, og hvilke sammenkoblinger med andre informasjonssystemer som tillates.

Kapittel 3. Veiledning, kompetanse og instruks

§ 3-1. Veiledning

Virksomhetens leder skal sørge for at sikkerheten ivaretas i alle virksomhetens aktiviteter og at personellet jevnlig får veiledning. Lederen skal legge vekt på motivering og bevisstgjøring av behovet for sikkerhetstjeneste, herunder prinsippene for risikohåndtering.

Virksomheten skal sørge for at personellet har tilgang til og har lest og forstått de sikkerhetsbestemmelser som er relevante for den enkeltes arbeidsoppgaver.

§ 3-2. Kompetanse

Personell på alle nivåer i en virksomhet skal før de settes til tjeneste relatert til skjermingsverdig informasjon ha tilstrekkelig kompetanse i sikkerhetstjeneste tilpasset den enkeltes oppgaver.

Virksomheten skal sørge for at eget personell har gjennomført grunnleggende opplæring i sikkerhet.

Virksomheten skal ha oversikt over den sikkerhetsfaglige kompetansen til personellet generelt, og til personell i egen sikkerhetsorganisasjon spesielt. Virksomheten skal sørge for rutiner som sikrer at tilstrekkelig kompetanse i sikkerhetstjeneste utvikles og vedlikeholdes.

§ 3-3. Grunnlagsdokument for sikkerhet

Virksomhet med skjermingsverdig informasjon skal ha et ajourført grunnlagsdokument for sikkerhet. Grunnlagsdokumentet skal identifisere grunnleggende forutsetninger for virksomhetens håndtering av skjermingsverdig informasjon, herunder

1. sikkerhetsorganisasjonen og dens myndighet,
2. sikkerhetsmessig inndeling i fysiske områder ved virksomheten, og hvor sikkerhetsgradert informasjon tillates behandlet med angivelse av høyeste sikkerhetsgrad,
3. hvilke informasjonssystemer, herunder kryptosystemer, som håndterer sikkerhetsgradert informasjon, med angivelse av hvilken sikkerhetsgrad hvert system er sikkerhetsgodkjent for og i hvilke fysiske områder det enkelte system er plassert,

4. oversikt over kommunikasjon av sikkerhetsgradert informasjon som er etablert internt i virksomheten og mot andre virksomheter,
5. hvem som har behov for tilgang til hvilken type skjermingsverdig informasjon med tilhørende informasjonssystemer, og
6. planer, instruksjoner og annen dokumentasjon for sikkerhet.

§ 3-4. Instruksjoner for rutiner og prosedyrer

Virksomheten skal utarbeide skriftlige instruksjoner for rutiner og prosedyrer innenfor aktuelle fagområder. Instruksene skal tilpasses størrelsen og kompleksiteten på virksomheten, herunder virksomhetens sikkerhetsgraderte informasjon med tilhørende informasjonssystemer og styringssystemer.

Virksomheten skal ha oppdaterte lister over sikkerhetstiltak som kan iverksettes dersom risikoen øker ved for eksempel beredskap, krise eller krig. Det skal tas hensyn til behovet for å forsterke sikkerhetsorganisasjonen. Dersom det finnes en egen beredskapsorganisasjon ved virksomheten, skal forholdet mellom denne og sikkerhetsorganisasjonen være avklart. Beredskapsorganisasjonen og sikkerhetstiltakene skal dokumenteres i en beredskapsplan, og planen skal øves jevnlig og minst en gang i året.

§ 3-5. Stillingsbeskrivelser og arbeidsinstruksjoner

Myndighet, oppgaver og krav til kompetanse innen sikkerhetstjeneste skal beskrives i stillingsbeskrivelse eller arbeidsinstruks for de det gjelder.

Kapittel 4. Risikohåndtering og sikkerhetsrevisjon

§ 4-1. Risikohåndtering

Virksomhet med skjermingsverdig informasjon skal utøve risikohåndtering, ved å fastsette og gjennomføre sikkerhetstiltak etter en risikovurdering.

§ 4-2. Risikovurdering

Bestemmelsene om sikkerhetstiltak i sikkerhetsloven med forskrifter er minimumskrav. Disse kravene er basert på en generell risikovurdering i forhold til nivåene for sikkerhetsgradering og den generelle sikkerhetstruslen på nasjonalt nivå.

Den enkelte virksomhet skal foreta kontinuerlige risikovurderinger med utgangspunkt i grunnlagsdokumentet for sikkerhet. Det skal i risikovurderingen tas hensyn til lokale forhold av sikkerhetsmessig betydning for å

1. avdekke behov for tiltak utover minimumskravene i sikkerhetsloven med forskrifter,
2. avdekke overflødige og unødvendig overlappende sikkerhetstiltak, og
3. finne frem til mer kosteffektive tiltak som kan erstatte eksisterende tiltak.

Den enkelte ansatte og engasjerte som får befattning med skjermingsverdig informasjon skal foreta risikovurdering ved utførelse av aktivitet som kan få betydning for sikkerheten.

NSM kan pålegge en virksomhet å utarbeide skriftlig risikovurdering når særlige grunner foreligger, og bestemme hvilken vurderingsmetode som skal legges til grunn.

§ 4-3. Sikkerhetstiltak

Virksomheten skal sørge for gjennomføring og korrigering av sikkerhetstiltak med grunnlag i risikovurderingen de skal foreta i henhold til § 4-2 andre ledd.

§ 4-4. Sikkerhetsrevisjon og ledelsens evaluering

Virksomheten skal løpende kontrollere at sikkerhetstiltak som er pålagt eller besluttet etablert faktisk er iverksatt og fungerer etter sin hensikt. Avvik som avdekkes ved sikkerhetsrevisjon skal fremlegges for virksomhetens leder for avklarering av tiltak som skal iverksettes.

Virksomhetens leder skal minst én gang i året evaluere den generelle sikkerhetstilstanden i virksomheten. Resultatet av sikkerhetsrevisjonen skal benyttes som et av grunnlagene for evalueringen.

Resultatet av sikkerhetsrevisjonen og ledelsens evaluering skal dokumenteres.

Kapittel 5. Reaksjon ved sikkerhetstruende hendelser

§ 5-1. Handling ved sikkerhetstruende hendelser

Ved sikkerhetstruende hendelser skal virksomheten der dette har skjedd

1. undersøke omstendighetene ved hendelsen, sikre eventuelle bevis, og gjennomgå relevante rutiner og systemer,
2. iverksette umiddelbare tiltak for å redusere skadeomfanget,
3. om nødvendig iverksette midlertidige eller permanente sikkerhetstiltak for å hindre gjentakelse, og
4. vurdere reaksjon overfor ansvarlige personer.

§ 5-2. Skadevurdering

Ved kompromittering av informasjon gradert KONFIDENSIELT eller høyere skal virksomheten som tilvirket informasjonen utarbeide skadevurdering. Skadevurderingen skal redegjøre for tiltak som kan redusere skaden, og adresseres til berørte virksomheter og andre som kan bidra til skadereduserende tiltak. I journal eller annet register hvor informasjonen er registrert, skal det registreres at kompromittering har skjedd med referanse til rapporter i saken. Kopi av skadevurderingen skal formidles til NSM.

§ 5-3. Sikkerhetsbrudd ved nødrett og nødverge

Sikkerhetsbrudd foretas uten straffansvar dersom vilkårene for nødrett eller nødverge i straffeloven § 47 eller § 48 er oppfylt. Forholdet skal rapporteres i samsvar med § 5-4 til § 5-6.

§ 5-4. Intern rapportering

Sikkerhetstruende hendelser skal snarest mulig rapporteres til virksomhetens leder.

Rapporterte sikkerhetstruende hendelser skal registreres. Registeret med tilhørende rapporter skal oppbevares i minst fem år.

§ 5-5. Rapportering mellom virksomheter

Virksomhet som oppdager kompromittering skal rapportere til virksomheten som har tilvirket informasjonen og andre virksomheter dette har betydning for. Rapporten skal redegjøre for mulig årsak til kompromitteringen og hva som er gjort for å hindre gjentakelse. Dersom forholdet skal rapporteres til NSM, kan kopi av rapportene til NSM benyttes ved rapportering til andre virksomheter.

§ 5-6. Rapportering til NSM

En virksomhet skal snarest mulig avgi foreløpig rapport til NSM dersom den oppdager:

1. sikkerhetstruende hendelser, eller
2. sikkerhetsbrudd vedrørende informasjon sikkerhetsgradert av utenlandske myndigheter eller internasjonal organisasjon.

Virksomheten skal avgi utfyllende rapport til NSM når det fremkommer ny viktig informasjon om et tidligere rapportert forhold.

Virksomheten skal avgi endelig rapport til NSM når saken anses avsluttet. Rapporten skal inneholde en sammenfatning av alle innhentede opplysninger og undersøkelser, og opplyse om tiltak som er gjennomført eller planlagt for å begrense muligheten for gjentakelse.

NSM skal i samsvar med gjeldende sikkerhetsavtaler avgjøre hvorvidt det skal rapporteres videre til fremmed stat eller internasjonal organisasjon.

NSM kan dispensere fra plikten til rapportering i første ledd.

§ 5-7. Rapportering til politiet

Virksomheten skal ved sikkerhetstruende hendelser vurdere å orientere eller avgi anmeldelse til politiet. Ved politianmeldelse skal NSM underrettes.

§ 5-8. Særbestemmelser for kryptosikkerhet

Ved sikkerhetstruende hendelser som retter seg mot kryptosikkerhet gjelder forskrift om informasjonssikkerhet § 7-41 til § 7-45 istedenfor denne forskrift.

Kapittel 6. Ikrafttredelse og endringer

§ 6-1. Endringer i andre forskrifter og instrukser

Fra den tid sikkerhetsloven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre forskrifter og instrukser: – –

6. Følgende regelverk oppheves:

- Instruks for behandling av dokumenter som av sikkerhetsmessige grunner må beskyttes (sikkerhetsinstruksen). Fastsatt ved kgl.res. av 17. mars 1972 nr. 8580.
- Forsvarssjefens utfyllende bestemmelser til sikkerhetsinstruksen. Fastsatt av Forsvarssjefen april 1989.
- Direktiv for beskyttelse av elektronisk informasjon sikkerhetsgradert etter sikkerhetsinstruksen eller beskyttelsesinstruksen (datasikkerhetsdirektivet). Fastsatt av Forsvarssjefen 28. januar 1998.
- Direktiv for vurdering av tempesttrusselen og fastsettelse av tempestmottiltak for elektronisk utstyr som skal behandle informasjon gradert etter sikkerhetsinstruksen eller beskyttelsesinstruksen (tempestdirektivet). Fastsatt av Forsvarssjefen 20. september 1994.
- Direktiv for kryptotjenesten i statsforvaltningen (kryptodirektivet). Utgitt av Forsvarets overkommando (udatert).
- Direktiv for klassifisering og behandling av CCI-materiell (CCI-direktivet). Utgitt av Forsvarets overkommando 1. juli 1998.

- Regler for kontroll og bruk av nasjonal kryptoalgoritme og -krets og kontroll og bruk av utstyr hvor kretsen inngår (NSK-direktivet). Utgitt av Forsvarets overkommando 15. mars 1996.
- Direktiv for monitoringstjenesten i Forsvaret. Fastsatt av Forsvarssjefen 12. mai 1980.
- Direktiv for TSU-tjenesten i Forsvaret. Fastsatt av Forsvarssjefen 1. januar 1980.
- Forskrift av 6. juni 1975 nr. 8583 om sikkerhetsmessig kontroll av utenlandske statsborgere som er tenkt nyttet i den sivile del av statsforvaltningen.
- Forskrift om personellsikkerhetstjenesten og personkontrolltjenesten innen den sivile forvaltning. Fastsatt ved Kronprinsreg.res. av 4. november 1983 nr. 8584.
- Direktiv for personellsikkerhetstjenesten i Forsvaret. Fastsatt av Forsvarsdepartementet februar 1990.
- Utfyllende bestemmelser til direktiv for personellsikkerhetstjenesten i Forsvaret. Fastsatt av Forsvarssjefen 12. juli 1990.
- Forsvarssjefens bestemmelser for sikkerhetsmessig ledelse og kontroll av vernepliktige mannskaper. Utgitt av Forsvarssjefen 30. mars 1995.
- Sikkerhetstjenesten i industrien. Sikkerhetsdirektiv for forvaltningsorganer ved anskaffelse av varer og tjenester. Fastsatt av Forsvarsdepartementet november 1989.
- Sikkerhetstjenesten i industrien. Sikkerhetsbestemmelser for leverandører av varer og tjenester til forvaltningsorganer. Fastsatt av Forsvarsdepartementet november 1989.
- Forsvarssjefens hovedretningslinjer for sikkerhetstjenesten. Utgitt av Forsvarets overkommando 20. januar 1994.

§ 6-2. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. juli 2001.1.

2010-09-03 1244

Delegering av myndighet til å ettergi erstatningskrav, sakskostnader og inndragninger

1. I medhold av Stortingets vedtak 10. februar 1988 nr. 4875 gis Justis- og politidepartementet fullmakt til å ettergi erstatningskrav, sakskostnader og inndragninger til statskassen i straffesaker, samt sakskostnader til staten i benefiserte saker, når særlige forhold taler for det.
2. I medhold av samme stortingsvedtak gis departementene fullmakt til å ettergi statens saksomkostningskrav fra søksmål der staten er part, når særlige forhold taler for det.
3. I medhold av samme stortingsvedtak gis Statens Innkrevingssentral fullmakt til å ettergi saksomkostningskrav fra søksmål der staten er part, når særlige forhold taler for det. Fullmakten til Statens Innkrevingssentral gjelder bare saker hvor den har ansvaret for innkrevingen og hvor omkostningskravet er på inntil 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden.
4. Justis- og politidepartementet gis fullmakt til å utarbeide generelle retningslinjer for behandling av anmodninger om ettergivelse.
5. Fullmakten etter nr. 1–4 gjelder fra dags dato.
6. Kongelig resolusjon 18. mars 1988 nr. 229 om fullmakter til å ettergi skadebøter mv. oppheves.

22 mai 1902 nr. 10

Almindelig borgerlig Straffelov (straffeloven)

Innholdsfortegnelse

1902-05-22	0010	Almindelig borgerlig Straffelov (straffeloven)
1999-07-16	0067	Lov om endringer i utlendingsloven og i enkelte andre lover som følge av Schengensamarbeidet
2005-05-20	0028	Lov om straff (straffeloven) (i kraft for kapittel 1b)
2014-06-20	0049	Lov om konfliktrådsbehandling (konfliktrådsloven)
1902-05-22	0013	Militær straffelov

Forskrifter til straffeloven – kronologisk

1988-10-07	0775	Delegering av myndighet til Vegdirektoratet til å begjære påtale på statens vegne	38
1990-04-28	0348	Delegering av myndighet til Direktoratet for statens skoger etter straffelovens § 79 – adgangen til å begjære påtale på statens vegne.	38
1993-04-30	0318	Forskrift om hva som skal anses som dopingmidler.	40
1994-12-01	1066	Delegering av myndighet til Foretaksregisteret til å begjære påtale på statens vegne etter straffelovens § 79	43
1994-12-23	1130	Forskrift om fremmede ikke-militære fartøyers anløp av og ferdsel i norsk territorialfarvann under fredsforhold	43
1997-05-30	0585	Delegering av myndighet til Skipsregistre ved registerfører etter straffelovens § 79 fjerde ledd – fullmakt til å begjære påtale.	47
1997-10-03	1077	Forskrift om anvendelse av straffelovens § 127 på forbrytelser mot annet lands offentlige myndighet	47
1999-06-14	0697	Delegering av myndighet til Jernbaneverket til å begjære påtale på statens vegne.	48
2006-06-30	0734	Delegering av myndighet til Arbeids- og velferdsdirektoratet etter straffeloven § 79 fjerde ledd første punktum til å begjære påtale på statens vegne	55
2007-06-13	0611	Delegering av myndighet til Forsvarsstaben, Forsvarsbygg, Forsvarets forskningsinstitutt og Nasjonal sikkerhetsmyndighet etter straffeloven § 79 fjerde ledd 1. punktum.	56
2008-10-10	1100	Forskrift om program mot ruspåvirket kjøring	70

Rundskriv og instruks med relasjon til straffeloven – kronologisk

1978-12-14	R-6/78	Rettspsykiatriske erklæringer	32
1981-02-12	R-1/81	Meddelelser til offentligheten om straffesaker. – Opplysning om etterforskning, påtaleavgjørelser m.v.	33
1983-01-20	R-1/83	Unge lovbyggere, saksbehandling og reaksjon samt prosjekt for konfliktbehandling.	35
1991-05-21	G-72	Politiets bruk av såkalt halsgrep ved pågrepelse o.l.	537
1991-09-26	R-2/91	Samfunnstjeneste.	38
1992-01-22	G-20	Bruk av halsgrep i nødvergesituasjoner	537
1994-07-20	G-71	Delegasjon av myndighet til å begjære påtale	43
1996-01-17	G-5	Fullmakt til å krevja påtale i saker etter straffelova § 343 andre lekken	46
1997-02-13	G-15	Avlytting av celler i politiarrestene	47
2000-02-23	G-23	Samfunnstjeneste – retningslinjer for kriminalomsorg i frihet.	48
2004-11-04	2004/018	Endringer i straffeloven § 382 – Innføring av polititillatelse for visning av voldsfilm	54
2007-05-07	R-3/07	Tilståelsesrabatt.	56
2008-06-23	R-3/08	Familievold	63
2013-01-21	2013/003	Bruk av elektronisk kontroll ved kontaktforbud etter straffeloven § 33 (omvendt voldsalarm).	72
2014-06-26	R-2/14	Riksadvokatens rundskriv nr 2/2014 om narkotikasaker	76

Referanseregister til straffeloven

	R 1981-02-12	R-1/81	Meddelelser til offentligheten om straffesaker. – Opplysning om etterforskning, påtaleavgjørelser m.v.	33
	R 1983-01-20	R-1/83	Unge lovbyggere, saksbehandling og reaksjon samt prosjekt for konfliktbehandling.	35
	R 1991-09-26	R-2/91	Samfunnstjeneste.	38
	JD 2000-02-3	G-23	Samfunnstjeneste – retningslinjer for kriminalomsorg i frihet	
§ 33	POD 2013-01-21	2013/003	Bruk av elektronisk kontroll ved kontaktforbud etter straffeloven § 33 (omvendt voldsalarm).	72
§ 39b	R 1978-12-14	R-6/78	Rettspsykiatriske erklæringer	32
§ 48	JD 1991-05-21	G-72	Politiets bruk av såkalt halsgrep ved pågrepelse o.l.	537
	JD 1992-01-22	G-20	Bruk av halsgrep i nødvergesituasjoner	537
§ 59	R 2007-05-07	R-3/07	Tilståelsesrabatt.	56

§ 53	JD 2008-10-10	1100	Forskrift om program mot ruspåvirket kjøring.	70
§ 79	SD 1988-10-07	0775	Delegering av myndighet til Vegdirektoratet til å begjære påtale på statens vegne.	38
	LD 1990-04-28	0348	Delegering av myndighet til Direktoratet for statens skoger etter straffelovens § 79 – adgangen til å begjære påtale på statens vegne.	38
	JD 1994-07-20	G-71	Delegasjon av myndighet til å begjære påtale.	43
	NHD 1994-12-01	1066	Delegering av myndighet til Foretaksregisteret til å begjære påtale på statens vegne etter straffeloven § 79 .	43
	JD 1996-01-17	G-5	Fullmakt til å krevja påtale i saker etter straffelova § 343 andre lekken.	46
	NHD 1997-05-30	0585	Delegering av myndighet til Skipsregistrene ved registerfører etter straffelovens § 79 fjerde ledd – fullmakt til å begjære påtale.	47
	ASD 2006-06-30	734	Delegering av myndighet til Arbeids- og velferdsdirektoratet etter straffeloven § 79 fjerde ledd første punkt til å begjære påtale på statens vegne.	55
	FD 2007-06-13	0611	Delegering av myndighet til Forsvarsstaben, Forsvarsbygg, Forsvarets forskningsinstitutt og Nasjonal sikkerhetsmyndighet etter straffeloven § 79 fjerde ledd 1. punktum	56
§ 127	JD 1997-10-03	1077	Forskrift om anvendelse av straffelovens § 127 på forbrytelser mot annet lands offentlige myndighet	47
§ 145a	JD 1997-02-13	G-15	Avlytting av celler i politiarrestene	47
§ 162	R 2014-06-26	R-2/14	Riksadvokatens rundskriv nr 2/2014 om narkotikasaker	
§ 162b	SHD 1993-04-30	0318	Forskrift om hva som skal anses som dopingmidler. . .	40
§ 219	R 2008-06-23	R-3/08	Familie vold	63
§ 317	R 2014-06-26	R-2/14	Riksadvokatens rundskriv nr 2/2014 om narkotikasaker	
§ 382	POD 2004-11-04	2004/018	Endringer i straffeloven § 382 – Innføring av polititilatelset for visning av voldsfilm	54
§ 418	FD 1994-12-23	1130	Forskrift om fremmede ikke-militære fartøyers anløp av og ferdsel i norsk territorialfarvann under fredsforhold.	43

1978-12-14 R-6/78

Rettspsykiatriske erklæringer

Den rettsmedisinske kommisjon har i en henvendelse til meg pekt på «ønskeligheten av en oppmyknende endring av gjeldende praksis ved de judisielle observasjoner». Det ble nevnt at psykiaternes uvilje mot medvirkning ved judisielle observasjoner særlig skyldes at de må uttale seg om faren for gjentagelse av straffbare handlinger.

I loven står det intet om hva de psykiatriske sakkyndige skal uttale seg om, men fast praksis har vært at de uttaler seg både om sinnstilstanden og om faren for gjentagelse. Dette er naturlig all den stund strl. § 39 gjør det til vilkår for sikring at det ikke bare foreligger en slik psykisk tilstand som loven beskriver, men også at det på grunn av slik tilstand er fare for at gjerningsmannen igjen vil foreta en straffbar handling. Etter loven skal det altså være sammenheng mellom sinnstilstanden og gjentagelsesfaren. Det er klart at det under disse omstendigheter er en fordel for retten å få en uttalelse også om gjentagelsesfaren fra de sakkyndige.

Som nevnt er det imidlertid ikke noen lovbestemmelse som fastslår hva de sakkyndige skal uttale seg om. Når da forholdet har utviklet seg slik at det er blitt en uttalt motvilje hos de psykiatriske sakkyndige når det gjelder spørsmålet om å uttale seg om gjentagelsesfaren, finner jeg det ubetenkelig å gi uttrykk for at man ikke bør pålegge de sakkyndige å uttale seg om dette spørsmål, som lettere vil kunne besvares av domstolene uavhengig av de sakkyndiges vurdering enn de andre spørsmål som reiser seg i forbindelse med en sikrings-sak. Det man gjør ved en slik fremgangsmåte, er å foregripe den ordning som Straffelovrådet har foreslått i sin innstilling om strafferettslig utilregnelighet og strafferettslige særreaksjoner.

1981-02-12 R-1/81

Meddelelser til offentligheten om straffesaker. – Opplysninger om etterforskning, påtaleavgjørelser m.v.²

I. Generell informasjon. – Opplysninger fra konkrete saker.

Det oppstår i praksis sjelden eller aldri vansker ved formidling av *generell* informasjon til massemedia, såsom opplysninger om kriminalitetsutvikling, tiltak i kriminalitetsbekjempelsen og politiets og påtalemyndighetens holdning til de forskjellige saksgrupper m.v. Slik informasjon bør regelmessig bare gis fra de høyere ledd i politiet, av statsadvokatene og riksadvokaten.

Når det gjelder meddelelser eller opplysninger om *konkrete* saker på de forskjellige trinn av etterforskningen og saksgangen for øvrig, vil det lett oppstå meningsforskjell mellom politi/påtalemyndighet og massemedia om omfanget av og når opplysninger kan eller bør gis til offentligheten. Innen dette felt vil det stadig måtte foretas vurderinger av på den ene side allmennhetens behov og krav på opplysninger også om konkrete saker, og på den annen side de regler om og hensyn til taushet som politi/påtalemyndighet må etterleve. For å kunne foreta en bredest mulig vurdering av om og når opplysninger fra konkrete saker skal eller bør gis, er det ikke nok å kjenne etatens eget regelverk. Det vil også være en fordel å ha klart for seg de krav om opplysninger som massemedia stiller for å utøve sin alminnelige kontrollfunksjon og for å kunne ivareta sine plikter til å holde allmennheten orientert også om strafforfølgning.

II. Pressens og andre medias krav på, og politiets og påtalemyndighetenes adgang til å gi opplysninger.

Pressen mener å ha et alminnelig krav på å få opplysninger hos politiet og påtalemyndigheten. Det hevdes at åpenhet fra nevnte etaters side vil være den beste garanti for at pressen og andre media bringer korrekt informasjon. Det blir samtidig understreket at det enkelte presseorgan (herunder NRK) har et selvstendig ansvar for hva som publiseres.

Videre anser pressen seg ikke bundet til å søke etter opplysninger hos informasjonssjefer og -sekretærer, eller andre personer som etter etatenes regelverk er gitt fullmakt til å uttale seg. Pressen søker opplysninger der de er eller kan være å få (primærkildene). Når det gjelder innsamling av opplysninger og ansvaret for å offentliggjøre disse, skal dette foretas innen rammen av pressens etiske regler.³ Disse regler fremtrer derfor som et supplement til de alminnelige regler i vårt lovverk om rasediskriminering, ærekrænkelse og mortifikasjon m.v.

Reglene i domstolsloven om åpne rettsmøter vil kunne gi pressen og andre media adgang til opplysninger om saker som er under etterforskning. Men ellers har ikke massemedia noe rettslig krav på å få gjøre seg kjent med dokumentene i en straffesak.⁴ De retningslinjer som er og blir fastsatt særskilt for påtalemyndigheten, vil derfor i praksis være avgjørende for om og i hvilken *utstrekning* opplysninger i enkeltsaker kan gis.

Det er klart at for politiet og påtalemyndigheten vil det være nødvendig å vareta hensynet til etterforskningen og til de enkelte personer som er implisert i straffesaken. Utgangspunktet vil her være reglene i påtaleinstruksens § 73 og politiinstruksens § 34 om bevaring av taushet⁵ om straffesaker og om private forhold som tjenestemenn får vite under arbeidet med sakene. Men disse regler forutsetter at det kan, og ofte også bør, gis opplysninger til offentligheten om konkrete straffesaker. Det bør derfor også fra politiets og påtalemyndighetens side vises forståelse for allmennhetens behov for å bli informert om behandlingen av straffesaker. Hensynet til straffesystemets allmennpreventive system vil også kunne tale for en slik (begrenset) offentliggjøring. I samsvar med dette er de høyere ledd i politiet og påtalemyndigheten tillagt en skjønnsmessig adgang til å gi opplysninger, og til innen bestemte rammer å delegerer en slik adgang. Men for alle som er gitt adgang til å uttale seg, gjelder det at de hensyn som taler for taushet, klart må telle med i de skjønnsmessige vurderinger som foretas. De nærmere overveininger drøftes nedenfor under pkt. III.

III. Forhold det må legges vekt på ved vurderinger av om og når opplysninger skal gis til offentligheten

Det er vanskelig og nærmest umulig eksakt å angi i hvor stor utstrekning politiet og påtalemyndigheten skal etterkomme massemedias krav om opplysninger fra straffesaker. Men visse synspunkter og momenter som må telle med i vurderingen, skal nevnes.

Jeg finner grunn til å understreke at politiet og påtalemyndigheten har et *selvstendig* ansvar for opplysninger som gis til massemedia og som senere blir offentliggjort. Dette gjelder både opplysningenes faktiske innhold og avveiningen av de hensyn som taler for og mot offentliggjøring. Det nytter lite å unnskyldes seg med at opplysningene ikke var forutsatt eller tenkt videreformidlet. Oppsett, oppslag og til dels også formen

² Dette rundskriv avløser rundskriv nr. 4/1919 og nr. 5/1932.

³ Norsk Presseforbunds «VÆR VAR SOM»-plakat fra 1936, revidert senest 12/11 1975, er inntatt som vedlegg til dette rundskriv.

⁴ Offentlighetsloven gir ikke rett til å få se dokumentene i en straffesak, jfr. lovens § 6 nr. 6. Pressen vil heller ikke ha krav på utskrift av straffesaksdokumentene etter reglene i strpl. § 131.

⁵ Sikkerhetsinstruksens og Beskyttelsesinstruksens, begge av 17/3 – er det spesielle og restriktive regler om taushet.

ved videreformidling av opplysninger til allmennheten, er derimot forhold som politi/påtalemyndighet har lite eller intet herredømme over. Det selvstendige ansvar for opplysninger som blir gitt, og også de forhold jeg for øvrig har fremholdt og nevnt, må embets- og tjenestemenn *alltid* ta med i vurderingen.

På den annen side minner jeg om den alminnelige informasjonsfunksjon som pressen har og som politiet/påtalemyndigheten må vise nødvendig forståelse for. Ved å gi nøkterne opplysninger om de aktuelle sakens stilling, kan dette motvirke omtale basert på andre mindre velunderrettede kilder. Rent bortsett fra at slike informasjoner ofte er godt nyhetsstoff som allmennheten forventer å bli holdt orientert om, vil massemedia samtidig kunne utøve den kontrollfunksjon de er tillagt. Likevel sier det seg selv at også politiet og påtalemyndigheten må vurdere mulige heldige og uheldige sidevirkninger ved å gi opplysninger til slik nyhetsformidling. Hensynet til personvernet og mulige skadevirkninger, uheldige forhold for den videre etterforskning m.v., kan tale for i den enkelte sak å vise tilbakeholdenhet med å gi opplysninger. Men som jeg tidligere har vært inne på, vil en videreformidling av opplysninger ofte ha en preventiv effekt som kan være tjenlig både på kort og noe lengre sikt. Opplysninger fra politiet og påtalemyndigheten kan også være nødvendige eller formålstjenlige for å oppklare misforståelser, korrigere uriktigheter eller usanne rykter som er egnet til å skade personer, organisasjoner, institusjoner m.v., for å advare mot farer og undertiden også for å medvirke til å oppklare lovbrudd.

Av mer konkrete forhold vil jeg nevne at det regelmessig bør vises stor varsomhet med å offentliggjøre eller gi opplysninger om anmeldelser for disse er vurdert og eventuelt nærmere undersøkt. Innstillinger til overordnet påtalemyndighet må det ikke gis opplysninger om før påtalespørsmålene er avgjort. Fortsatt gjelder regelen om at påtalevedtak så vidt mulig ikke må meddeles andre før mistenkte/tiltalte selv har fått underretning om avgjørelsen. Jfr. nedenfor under pkt. IV-6 og 7.

I det følgende (under IV) er punktvis satt opp de regler som fra nå av skal gjelde.

IV. Regler om politiets og påtalemyndighetens opplysninger og meddelelse til offentligheten.⁶

1. Ingen i politiet/påtalemyndigheten må kreve eller motta *godtgjørelse* for de opplysninger som gis til massemedia.
2. Ingen deler av massemedia, intet presseorgan m.v. må gis fortrinnsrett til informasjon og opplysninger.

Meddelelser som ikke gis på forespørsel, bør tilbys samtlige alminnelig leste aviser på stedet eller formidles gjennom NTB.

3. Meddelelser og opplysninger til offentligheten må være strengt refererende og gitt i en nøktern form uten vurderende kommentarer. Navn må ikke nevnes og opplysninger som lett kan røpe identitet må ikke gis, med mindre dette er påkrevd ut fra formålet med meddelelsen eller navnet allerede må antas velkjent i forbindelse med saken, eller nærmere identifisering er nødvendig for å unngå at mistanke kan rettes mot uskyldige, jfr. for øvrig pkt. 4 b og c.
4. Under hensyntagen til personvern og mulige uheldige virkninger for den videre etterforskning og saksbehandling, kan det gis meldinger og opplysninger til massemedia for å
  - a. medvirke til en saklig og nøktern reportasje og omtale i massemedia om strafforfølgning og behandling av straffesaker,
  - b. korrigere uriktigheter eller usanne rykter og opplysninger som er egnet til å skade omdømmet til noen person, organisasjon, institusjon, virksomhet m.v., eller for å skape nødvendig balanse i en omtale,
  - c. advare mot fare og for å oppklare lovbrudd,
  - d. fremme alminnelig lovlydighet.
5. Det må vises særlig varsomhet med opplysninger om og innholdet i anmeldelser før, disse er vurdert og nærmere undersøkt og prøvet.
6. Opplysninger om innholdet i innstillinger til overordnet ledd i påtalemyndigheten må ikke gis før tidligst etter at påtalespørsmålet er avgjort.
7. Meddelelse eller opplysninger om påtalevedtak (henleggelse, påtaleunndatelse, forelegg eller tiltale) må så vidt mulig ikke gis før den eller de anmeldte eller mistenkte har fått underretning om avgjørelsen. Det må vises varsomhet med for detaljerte opplysninger om foreløpige siktelsler.
8. Det tilligger politimesteren selv å gi opplysninger i samsvar med de opptruckne retningslinjer, og å delegere denne myndighet til andre stillingsinnehavere i politiet. Politimesteren fastsetter også hvilke rammer som skal settes for den enkeltes rett til å uttale seg, jfr. politiinstruksens § 34.

Fullmakt til å gi opplysninger innen de enkelte saksgrupper må begrenses slik at ikke for mange uttaler seg om samme saker.

9. Statsadvokaten kan i samsvar med de foran gitte retningslinjer gi opplysninger om avgjørelser og forføyninger som er truffet, om direktiver som er gitt til politiet om sakens behandling. Statsadvokaten kan likeledes gi opplysninger om administrative forhold i forbindelse med sakenes innbringelse for retten.

⁶ Om politiets forhold (utenom etterforsknings- og påtalevirksomhet) og domstolenes forhold til massemedia blir det sendt ut særskilte retningslinjer fra Justisdepartementet.

10. Opplysninger til offentligheten om overvåkningstjenestens etterforskning ved mistanke om straffbare forhold skal som hovedregel skje ved pressemeldinger fra riksadvokaten, men slik at dette ved spesiell fullmakt overdras til andre når dette finnes formålstjenlig.⁷
11. Generell informasjon til massemedia, som opplysninger om kriminalitetsutviklingen, tiltak i kriminalitetsbekjempelsen og politiets og påtalemyndighetens holdning til de forskjellige saksgrupper m.v., må regelmessig bare gis fra de høyere ledd i politiet, av statsadvokatene og riksadvokaten.

1983-01-20 R-1/83

Unge lovbrύτε, saksbehandling og reaksjon samt prosjekt for konfliktbehandling

Etterforskning og reaksjon mot unge lovbrύτε⁸

De strafferettslige reaksjoner mot unge lovbrύτε skal ivareta en rekke ulike, til dels kryssende interesser. Reaksjonene skal være forholdsmessige etter lovbruddets grovhet, og formålsrettet ut fra de virkninger de valgte reaksjoner ventes å få. Reaksjonen bør være så streng at den virker grensesettende og forebyggende for den unge (og eventuelt hans miljø). Men samtidig bør den ikke være strengere enn at lovbrύτε kan klare å tilpasse seg og bli resosialisert uten i for sterk grad å bli stemplet som kriminell for handlinger begått i unge år.

I tråd med dette anses fengsling av helt unge som et så alvorlig inngrep at det bare bør nyttes ved svært grov eller vedvarende kriminalitet.⁹ I stedet brukes flere former for reaksjoner i frihet: Overføring til barnevernsnemnda, påtaleunntatelse, bot og betinget dom (domsutsettelse eller en utmålt fengselsstraff). Til de betingede reaksjoner knyttes det undertiden erstatnings- eller andre vilkår.¹⁰ Alt i alt tillegges ung alder så stor vekt ved reaksjonsvalget at reaksjonsnivået må betegnes som ganske mildt. Dette gjelder særlig ved første gangs forgåelse, men også ved gjentatt kriminalitet, – inntil den samlede belastning blir så stor at betingede reaksjoner må avløses av ubetingede.

Overfor *flertallet* av de unge lovbrύτε er de milde førstereaksjoner tilstrekkelige (sammen med annen sosial kontroll). Flertallet blir heldigvis ikke inn i vedvarende kriminalitet, men etablerer en normal livsførsel. Tilpasning synes lettest å kunne skje uten bruk av de strenge og mer avskrekkende reaksjoner.

Likevel er det klart at de milde reaksjoner i frihet i enkelte tilfelle har nokså svak grensesettende virkning. Dels griper de lite inn i lovbrúternes hverdag, dels kommer reaksjonene for lang tid etter overtredelsene, og dels har lovbrúterne et fjernt og uforstående forhold til påtalemyndighet og domstoler. Enkelte unge lovbrύτε får lett inntrykk av passivitet fra de håndhevende myndigheters side. Lite eller intet synes å skje mot eller med dem, selv etter oppklarte lovbrudd. Naturligvis er det også mange fornærmede som kan få det samme inntrykk.

Det er en svært viktig sosial og kriminalpolitisk oppgave å bidra til at ungdom tidligst mulig stanses og hindres fra å begå straffbare handlinger. På politisjefmøtet¹¹ og på statsadvokatmøtet i 1982 framholdt jeg at også mindre vinningsforbrytelser må etterforskes raskt og effektivt når lovbruddene er eller antas å være begått av barn og ungdom. Oppklaringen kan i seg selv virke grensesettende, men vil likevel ha begrenset verdi dersom lovbrύτε får inntrykk av at sakene ikke får en naturlig avslutning. Den grensesettende funksjon ved så vel oppklaring som konkret reaksjon må derfor understrekes. Reaksjonen behøver ikke nødvendigvis alltid være streng. Men det er viktig med en rask saksbehandling slik at reaksjonen så vidt mulig kan komme i umiddelbar tilknytning til de straffbare handlinger.

Saker mot unge lovbrύτε krever et nært samarbeid med andre myndigheter. Jeg ber derfor om at politiet

- gjør sitt til at kontakten og samarbeidet med Kriminalomsorgen i frihet, barnevernsnemndene og andre sosiale myndigheter blir aktivisert mest mulig,
- iakttar og etterlever regelen i barnevernlovens § 60 om at barnevernsnemnda straks skal varsles når etterforskning settes i gang både mot barn under 14 år og barn og ungdom i alderen 14–18 år, dersom sakene ikke er av bagatelmessig art,
- meddeler påtaleunntatelser forskriftsmessig og med nødvendig alvor, jfr. påtaleinstruksen § 24, annet og fjerde ledd, eventuelt med melding til aktuell tilsynsmyndighet,
- raskest mulig sender sakens dokumenter over til barnevernsnemnda når den skal avgjøres etter barnevernlovens § 57, samtidig som forskriftsmessig meddelelse om dette blir gitt siktede og verger, jfr. påtaleinstruksens § 24, tredje ledd,

⁷ St. meld. nr. 89 (1969–70) s. 14–15.

⁸ Dette rundskriv avløser rundskriv nr. 1/1971

⁹ I slike tilfelle kan også varetektfengsling være nødvendig, se rundskriv nr. 1/1976

¹⁰ Om betydningen av å fastsette nøyktne og realistiske vilkår og virkningene av brudd på prøvevilkår, vises til rundskriv nr. 1/1981

¹¹ Referat fra politisjefmøtet 1982 s. 39

- i alle tilfelle varsler barnevernsnemnda om avsluttet etterforskning når barn under 14 år har medvirket ved lovbrudd (oppfølging av varsel etter barnevernlovens § 60).

Etter effektiviseringen av Kriminalomsorgen i frihet og endringene i lovreglene vedrørende strafferettslige prøvesituasjoner, er det etter direktiver gitt på statsadvokatmøtet i 1981 (og oppfølging i 1982) lagt opp til økt bruk av betingede påtaleunntatelse. Men samtidig skal, som forutsatt i forarbeidene til foran nevnte lovendringer, brudd på grunnvilkår eller særvilkår tas opp til seriøs vurdering og følges bedre opp enn tidligere har vært tilfelle.¹²

Det kan også i større grad enn tidligere bli aktuelt å nytte forelegg med passende bøtestraff som reaksjon mot ungdom under 18 år. Prosessuelt vil mulighetene for dette bli større når den nye straffeprosesslov trer i kraft.¹³

Et prosjekt hvor unge gjerningsmenn, som var oppdaget og kjent, fikk tilbud om å få sine saker avgjort ved konfrontasjon med de fornærmede, har vært gjennomført i Lier kommune.

Der var få og utvalgte saker som ble behandlet på denne måten i den tiden prøveprosjektet varte. Men det er grunn til å videreføre forsøket med en slik alternativ konfliktløsning også i andre kommuner, foreløpig over en 2-års periode. Som ledd i en slik konfliktløsning har jeg gått med på at det i prøveperioden som reaksjon åpnes for bruk av vilkårsløs påtaleunntatelse etter strpl. § 85 annet ledd, som hittil bare har vært nyttet rent unntaksvis.¹⁴

Generelt om konfliktbehandling.

Hovedelementene i en konfliktbehandling av den art det legges opp til, er rask inntreden i saken fra en nøytral, meglende instans, etablering av kontakt mellom lovbrøyer og fornærmede, minnelig avtale dem imellom om erstatning, utbedringer, endret atferd osv. og eventuelt initiativ til innsats i lokal- eller nærmiljøet for å unngå eller dempe konflikter av samme eller lignende art. Konfliktbehandling kan skje istedenfor eller i tillegg til (parallelt med) politietterforskning.

Ordningen bygger på at barnevernet skal få hurtige rapporter fra politiet om lovbrudd begått av ungdom under 18 år, jfr. barnevernlovens § 60. Saker som egner seg for konfliktbehandling tas opp av barnevernet i løpet av 4 uker. Imens begrenses politiets etterforskning til det som ikke uten skadevirkninger kan oppsettes. Resultatet av konfliktbehandlingen meddeles politiet som tar hensyn til dette under den avsluttende påtalemessige behandling. Ved positivt behandlingsresultat vil påtaleunntatelse uten vilkår være en aktuell reaksjon. Noen saker ventes å ville komme til barnevernet uten at politiet har eller får kjennskap til dem. Disse forhold kan da bli løst uten at politiet kommer inn i behandlingen i det hele tatt.

Vedlagt sendes til statsadvokatene en presentasjon av ordningen i notat nr. 9 fra Sosialdepartementet: «Konfliktråd. Et forslag til alternativ konfliktløsning i barnevernsnemndas regi.» Opplegget er basert på frivillig tilslutning fra interesserte kommuner. Berørte politikamre vil etter hvert få direkte informasjon fra prosjektledelsen i forbindelse med tilslutningen i de enkelte distrikter. Ordningen er uten betydning for saksbehandling i ikke tilsluttede distrikter.

Påtalemessige retningslinjer.

Jeg ber statsadvokatene og politiet om aktivt å medvirke til et godt samarbeid om forsøksordningen, slik at intensjonene i den kan bli reelt utprøvd.

Etter drøftinger med prosjektledelsen har jeg ellers gitt følgende retningslinjer, som bes iaktatt:

1. *Saker som av politiet skal rapporteres til barnevernsnemnda.*

Etter barnevernlovens § 60 gjelder en grense nedad mot bagatellmessige saker. Vanlige forseelsessaker med forelegg (bøtestraff) bør falle utenfor, bortsett fra i gjentakelsestilfelle. For øvrig kan lokale avgrensingsavtaler eller særlige ønsker fra prosjektledelsen i noen grad tas i betraktning.

Etter loven eksisterer ikke noen rapportgrense oppad mot alvorlige forbrytelser. Heller ikke er overtredelser uten offer unntatt. I disse tilfelle er konfliktløsning uaktuelt. Etter barnevernlovens § 60 skal innrapportering skje selv om konfliktløsning ikke er noe alternativ.

Innrapportering med henblikk på konfliktløsning skal bare skje for oppklarte saker. Det vil si at gjerningsmannen må være identifisert og bevisene fellede. I tillegg bør tilståelse foreligge. Sakskompleks med flere impliserte må vurderes skjønnsmessig ut fra den unges rolle i den.

Noen anmeldere kan ønske umiddelbar barnevernsbehandling på grunnlag av anmeldelsen, uten mellomliggende politiavhør m.v. Slike ønsker bør normalt etterkommes av politiet når dette ikke vil skade annen etterforskning. Saken (anmeldelsen) bør da rapporteres straks til nemnda, selv om formell oppklaring mangler.

2. *Rapportens innhold og oversendelse.*

Straffesaken som sådan (originaldokumentene) beholdes hos politiet; Politiet behøver ikke utarbeide noen *ekstra* rapporter (saksfremstilling) til barnevernsnemnda. Oversendelsen må kunne bestå av kopier av de

¹² Nærmere om dette i rundskriv nr. 4/1981 s. 5–6, jfr. s. 8

¹³ Muligens vil den nye straffeprosesslovs § 255 bli gitt antepert ikrafttreden.

¹⁴ Vilårsløs påtaleunntatelse etter strpl. § 85, annet ledd, anmerkes ikke i strafferegisteret, se Del III – nr. 2/1975.

dokumenter som nemnda antas å få bruk for. Dette vil normalt være personalrapport, utskrift av strafferegisteret og botejournalene, anmeldelsen og avhør av mistenkte, eventuelt åstedrapport.

Oversendelsen til barnevernsnemnda må skje så raskt som mulig, normalt med en gang tilståelse foreligger i saken. Kontaktperson i politiet må oppgis. Det vil ved flere politikammer være praktisk vanskelig med en bestemt tjenestemann som kontaktperson. Ofte vil det derfor være mest formålstjenlig at etterforskeren i saken blir kontaktperson.

Meldingen til barnevernsnemnda innebærer ingen beslutning om overføring etter barnevernlovens § 57. Vurderer politiet eller statsadvokaten saken slik at oversendelsen kan medføre tiltak av betydning for avgjørelsen av påtalespørsmålet, stilles avgjørelsen i bero i inntil en måned, jfr. nedenfor om nemndas behandlingsfrist. Eventuell supplerende etterforskning kan også stilles i bero etter samråd med nemdssekretariatet (sosialkontoret). Andre saker og hastesaker må gå sin gang uavhengig av den oversendte rapport til nemnda.

Mistenktes verger må underrettes selv om mistenkte (ved fylte 15 år) kan ha en viss kompetanse til å inngå avtaler på egen hånd.

3. *Barnevernsnemndas behandling og tilbakerapportering.*

Barnevernsnemndas behandlingstid er satt til 4 uker.

Både et negativt behandlingsresultat (behandling bortfalt eller ikke ført fram) og et positivt resultat skal meddeles politiet så snart det foreligger. Den nærmere begrunnelse for resultatet forutsettes nevnt, da dette kan få betydning for politiets avsluttende arbeid med saken.

Frafaller fornærmede ønske om videre straffefølgning, må også denne erklæring meddeles politiet. Man bør unngå den form at fornærmede trekker *sin påtalebegjæring* tilbake. En slik form har visse prosessuelle virkninger i saker som ikke er avsluttet allerede før avgjørelsen treffes i disse tilfelle.

4. *Påtaleavgjørelsen ved positivt resultat av barnevernets behandling.*

Prosjektledelsen og Sosialdepartementet har lagt stor vekt på at konfliktløsning skal framtre som gunstig og motiverende også for mistenkte selv. Behandlingen må derfor tre i stedet for den vanlige, påtalemessige reaksjon, og ikke komme som et tillegg til denne. For å oppnå dette må påtaleavgjørelsen være mer lempelig enn den ellers ville ha blitt. Formell overføring til barnevernsnemnda anses mindre aktuelt, idet barnevernets behandling normalt er avsluttet allerede før avgjørelsen treffes i disse tilfelle.

Den lempeligste påtaleavgjørelse – når skyldspørsmålet er klart – vil være vilkårsløs påtaleunntatelse etter strpl. § 85, annet ledd.¹⁵ Slik påtaleunntatelse bør i utgangspunktet kunne gis i disse saker. Men det må ikke skje for tidlig. Man bør i praksis først se om mistenkte oppfyller avtalen med fornærmede og ellers skikker seg vel. Samtidig virker denne reelle prøveperiode som et nyttig oppfyllelses- og motiveringspress på mistenkte.

I stedet for den vanlige 2 års prøvetid etter en påtaleunntatelse får man altså en uformell prøveperiode forut for den vilkårsløse påtaleunntatelsen. Men denne forutgående prøveperiode kan oftest gjøres atskillig kortere, avpasset etter det straffbare forhold, avtalens nærmere innhold osv. I det minste bør det likevel gå 6 måneder fra gjerningstidspunktet.

Vilkårsløs påtaleunntatelse kan nyttes selv om det foreliggende behandlingsresultat synes mildt for mistenkte. Slik påtaleunntatelse kan naturlig nok regelmessig ikke komme på tale hvis sakens grovhet eller tidligere straffer tilsier ubetinget fengselsstraff. Men innebærer barnevernets behandling at et gjennomgripende miljøskifte i positiv retning for mistenkte blir en realitet, kan likevel vilkårsløs påtaleunntatelse etter omstendighetene være et alternativ til en kortere, ubetinget fengselsstraff. Lenger enn dette kan man av allmennpreventive grunner ikke strekke seg.

Svikter mistenkte i sin oppfølging av barnevernets behandling, må strengere påtalevedtak overveies. Det kan imidlertid være aktuelt at barnevernet forsøker en forsterket innsats etter konstatert avtalebrudd e.l. fra mistenktes side. Påtalemyndigheten bør da kunne vente noe lenger med å ta endelig avgjørelse i påtalespørsmålet. Ved negativ avslutning vises ellers til pkt. 5.

5. *Påtaleavgjørelsen ved negativt resultat av behandlingen i barnevernet.*

Etterforskningen fullføres og påtalevedtak treffes snarest mulig for å motvirke tidstap ved forgjeves nemndsbehandling. Når det er konstatert at behandlingen i barnevernet ikke løser saken, må påtalemyndigheten unngå formell overføring etter barnevernlovens § 57. Dette gjelder selv om saken i utgangspunkt lå an til slik overføring. I stedet må påtaleunntatelse etter strpl. § 85, annet og følgende ledd, eventuelt strengere reaksjon overveies. Kan mistenkte bebreides det negative resultat av barnevernets behandling, er det et skjerpende moment ved reaksjonsvalget.

¹⁵ Som ikke skal anmerkes i strafferegisteret, se Del III – nr. 2/1975.

1988-10-07 0775

Delegering av myndighet til Vegdirektoratet til å begjære påtale på statens vegne.

I medhold av straffelovens § 79 fjerde ledd, har Samferdselsdepartementet 7. oktober 1988 gitt Vegdirektoratet eller den Vegdirektoratet bemyndiger, fullmakt til å begjære påtale på statens vegne i saker som hører under Vegdirektoratets saksområde og til å utøve de beføyelser som tilligger fornærmede etter straffeprosesslovens kapittel 29 (Borgerlige rettskrav) forsåvidt angår verdier forvaltet av Statens vegvesen.

1990-04-28 0348

Delegering av myndighet til Direktoratet for statens skoger etter straffelovens § 79 – adgang til å begjære påtale på statens vegne.

Landbruksdepartementet har 28. april 1990 delegert myndighet til Direktoratet for statens skoger i medhold av straffelovens § 79 fjerde ledd første punktum til å begjære påtale i samsvar med bestemmelsene i § 79 fjerde ledd annet punktum jfr. første og tredje ledd.

1991-09-26 R-2/91

Samfunnstjeneste

I. Innledning

Ved lovvedtak av 21. februar 1991 om endringer i straffeloven m.v. ble den strafferettslige reaksjonen samfunnstjeneste gitt en særskilt regulering i den alminnelige straffelov. Samfunnstjeneste ble ved dette vedtak gjort til hovedstraff på linje med fengsel og bøter, jfr. straffeloven § 15 første ledd. De nærmere regler om bruken av samfunnstjeneste er gitt i straffeloven § 28 a-c, jfr. også endringer i straffeloven § 60 annet ledd og § 62 annet ledd samt straffeprosessloven § 161 annet ledd. Lovendringene trådte i kraft 1. september 1991.

Dette rundskriv, som erstatter rundskriv av 17. april 1989 (Del II-nr. 3/1989), tar ikke sikte på å gi en samlet oversikt over de nye regler. Adressatene for rundskrivet henvises til lovvedtakets forarbeider, jfr. Ot.prp. nr. 72 (1989–90) og Innst. O. nr. 22 (1990–91).¹⁶ Det må i den forbindelse iakttas at på sentrale punkter tilsiker de nye regler ingen vesentlig endring i den praksis som er utviklet i prøveperioden med hjemmel i reglene om betinget dom. I dette rundskriv – som i det foregående – behandles noen spørsmål som det er særlig viktig for påtalemyndigheten å være oppmerksom på. Andre sider ved samfunnstjenesten er behandlet i Justisdepartementets rundskriv om «Samfunnstjeneste – retningslinjer for kriminalomsorg i frihet» av 27. august 1991 (G 109/91).

II. Anvendelsesområde

Samfunnstjenesten skal som hovedregel være et alternativ til ubetinget fengselsstraff. Dette grunnvilkår for dom på samfunnstjeneste understrekes. I straffeloven § 28a første ledds første punktum er dette uttrykt slik at samfunnstjeneste «kan idømmes for straffbare handlinger som ellers ville medført fengselsstraff i inntil 1 år». I Regjeringens forslag var ordet «ubetinget» plassert foran «fengselsstraff» i den siterte lovtekst (Ot.prp. nr. 72 1989 – 90 s. 63). Ved stortingsbehandlingen ble ordet «ubetinget» sløyfet. Flertallet i Justiskomiteen ville med denne endring «peika på at ein kunne vurdere samfunnstjeneste også i dei tilfella der dom på vilkår vert nytta, sjølv om dette i einskildsaker kan innebera straffskjerpning» (Innst. O. 1990/91 s. 4). Dette innebærer at det for så vidt er åpnet for bruk av samfunnstjeneste som alternativ til en betinget dom i form av eksekusjonsutsettelse. Men det samme flertall understreker «at utgangspunktet framleis vil vera at samfunnstjeneste er eit alternativ til fengsel utan vilkår, og at ein berre i reine unntakstilfelle bør nytta samfunnstjeneste der fengsel på vilkår ellers ville vera aktuelt» (l.c.s. 4). Det er derved ingen tvil om den klare hovedregel: samfunnstjeneste skal være et alternativ til ubetinget fengselsstraff.

Reaksjonsformen bør unngås hvor ubetinget fengselsstraff er begrunnet i sterke allmennpreventive hensyn, som f.eks. ved de fleste volds-, sedelighets- og narkotikaforbrytelser, jfr. straffeloven § 28 a første ledds tredje

¹⁶ Det vises også til en utførlig og instruktiv artikkel av høyesterettsdommer Helge Røstad i Jussens Venner Hefte 4 1991 s. 187 flg.

punktum. Målgruppen er i særlig grad lovbrøyttere som ved tilbakefall gjør seg skyldige i formuesforbrytelser, i første rekke vinningsskriminalitet, jfr. Ot.prp. nr. 72 1989–90 s. 40. Den nærmere grensedragnings overlater forarbeidene til domstolene.

Som hovedregel skal en dom på samfunnstjeneste være et alternativ til en straff på inntil 1 års ubetinget fengsel. I følge straffeloven § 28 a første ledd annet punktum kan begrensningen på 1 års fengsel fravikes når «sterke grunner taler for at samfunnstjeneste idømmes». Etter forarbeidene skal denne regel bare kunne anvendes «i rene unntakstilfelle hvor samfunnstjeneste synes særlig velegnet og hensynet til allmennprevensjon ikke taler avgjørende i mot» (Ot.prp. nr. 72 1989–90 s. 58). Det gis ingen nærmere beskrivelse av hvilke tilfeller det her siktes til. Riksadvokaten vil for sin del understreke at det meget sjelden kan bli tale om å påstå samfunnstjeneste når den begåtte forbrytelse er så vidt grov at en ubetinget fengselsstraff på over 1 år synes begrunnet.

Det maksimale timetall samfunnstjeneste som kan idømmes er nå 360 timer, jfr. straffeloven § 28 a første ledd første punktum. I proposisjonen heter det (s. 58): «Departementet antar at det normalt vil være naturlig å idømme 20–30 timer samfunnstjeneste pr. måned subsidiær fengselsstraff». Videre er det slått fast at antallet timer skal fastsettes etter alminnelige straffutmålingsprinsipper. Det vil i den forbindelse være riktig å legge vekt bl.a. på hvilken belastning reaksjonen blir for domfelte, f. eks. om samfunnstjenesten kommer i tillegg til et ordinært arbeid eller ikke.

Den ubetingede fengselsstraff som samfunnstjeneste i den enkelte sak skal erstatte, vil komme til uttrykk i dommen ved fastsettelse av en «subsidiær fengselsstraff», jfr. § 28 a annet ledd.

Etter straffeloven § 28 a femte ledd kan retten idømme bøtestraff ved siden av samfunnstjeneste selv om bøter ellers ikke er fastsatt som straff for lovovertrædelsen, jfr. straffeloven § 26 a. I forarbeidene gis ingen anvisning på tilfeller hvor bruk av bot vil være aktuelt. I prøveperioden har bot noen få ganger vært brukt i kombinasjon med betinget dom på samfunnstjenestevilkår. Fortrinnsvis dreier dette seg om tilfeller hvor domfellelsen også gjelder promillekjøring, og hvor en bot i kombinasjon med fengselsstraff vil være en ordinær reaksjon, jfr. vegtrafikklovens § 31 annet ledd og eksempelvis Rt. 1989 s. 1002. Riksadvokaten vil for sin del anta at det sjelden vil være hensiktsmessig med bot i tillegg til samfunnstjenesten. Det kan særlig vises til at målgruppen for samfunnstjeneste i første rekke er belastede tilbakefallsforbryttere til vinningsskriminalitet, som i de fleste tilfeller også vil være uten arbeid.

Etter straffeloven § 28 a sjette ledd kan det i «særlige tilfeller» idømmes ubetinget fengselsstraff på inntil 30 dager sammen med samfunnstjeneste. I proposisjonen pekes på at samfunnstjeneste som utgangspunkt ikke skal kombineres med ubetinget fengselsstraff. Det heter videre (s. 59): «Det kan imidlertid tenkes at en straffesak omfatter flere forhold der noen gir grunnlag for å idømme samfunnstjeneste, mens ett eller flere forhold er av en slik art at det anses uheldig å anvende samfunnstjeneste av allmennpreventive grunner, for eksempel promillekjøring. Det ville være lite heldig om retten da skulle være nødt til å anvende ubetinget fengsel for det hele. Reglene tar ellers særlig sikte på de tilfellene der den siktede har utholdt varetekt i anledning saken».

Etter straffeprosessloven § 3 kan sivile rettskrav fra fornærmede eller andre skadelidte fremmes i forbindelse med sak om «straff», et begrep som nå også omfatter samfunnstjeneste, jfr. straffeloven § 15.

III. Personundersøkelse med egnethetsvurdering

Gjennomført personundersøkelse med egnethetsvurdering er heretter ikke noen forutsetning for dom på samfunnstjeneste, jfr. straffeprosessloven § 161 første ledd og nytt annet punktum i annet ledd. Men overfor den lovbrøtterskategorien som samfunnstjenesten særlig retter seg mot, vil det ikke sjelden være behov for personundersøkelse med egnethetsvurdering. Det er viktig at personundersøkelsen i tilfelle settes i verk så tidlig som mulig på etterforskningsstadiet, jfr. Riksadvokatens rundskriv Del II nr. 2/1989. Ut fra samme hensyn bør påtalemyndighetens tjenestemenn vise stor imøtekommenhet overfor en begjæring om personundersøkelse fra siktede eller dennes forsvarer.

Også for påtalemyndigheten er det viktig å være oppmerksom på at det skal mye til før en lovbrøtters erklæres uegnet til samfunnstjeneste. Det bør i tilfelle foreligge store personlige problemer. Alkohol- og narkotikamisbruk er vanligvis ikke i seg selv nok til å utelukke samfunnstjeneste. I Justisdepartementets rundskriv heter det således (s. 8): «Særlig bør man vokte seg for å stille for store krav til siktede m.h.t. positiv utvikling, motivasjon, utholdenhet i arbeid m.v.». Bakgrunnen for denne advarsel er den risiko man ellers ville ha løpt for at samfunnstjeneste i praksis ble idømt der hvor alternativet er en betinget dom og ikke en ubetinget fengselsstraff. Det er ellers grunn til å fremheve hva departementet sier videre i rundskrivet (s. 8–9): «Det er ikke kriminalomsorg i frihets oppgave å vurdere om samfunnstjeneste kan benyttes for de lovbrudd siktede er under forfølgning for. Kriminalomsorg i frihet skal utelukkende foreta de sosialfaglige vurderinger av om siktede er egnet for samfunnstjeneste. Det er av denne grunn intet i veien for at kriminalomsorg i frihet vurderer en person som egnet for samfunnstjeneste selv om det kan synes klart at samfunnstjeneste ikke vil bli idømt i det konkrete tilfellet».

IV. Iverksetting av samfunnstjeneste

Det er i alminnelighet av stor viktighet at en straffedom fullbyrdes straks den er rettskraftig, jfr. straffeprosessloven § 452. Rask fullbyrdelse vil kunne styrke reaksjonens allmennpreventive virkninger. Ved samfunnstjeneste gjør dessuten et sterkt individualpreventivt hensyn seg gjeldende, i det tilbakefallstruede vinningssforbryttere som egentlig skulle ha vært idømt ubetinget fengselsstraff, bør tas hånd om så hurtig som overhodet mulig. Påtalemyndigheten bør også være oppmerksom på den mulighet straffeprosessloven § 453 gir for fore-

grepet fullbyrdelse. Dersom f.eks. påtalemyndigheten eller domfelte anker over antallet timer samfunnstjeneste, bør det være mulig å få til en iverksetting av samfunnstjeneste lenge før avgjørelse av anken foreligger. En forutsetning for rask fullbyrdelse er at det utvikles gode samarbeidsrutiner mellom kriminalomsorg i frihet og påtalemyndigheten, og at det til enhver tid er disponible arbeidsoppdrag for de domfelte.

V. Oppfølging og kontroll

Etter straffeloven § 28 b første ledd skal samfunnstjenesten gjennomføres under kontroll av kriminalomsorg i frihet. Etter straffeloven § 28 a fjerde ledd innebærer en dom på samfunnstjeneste også automatisk at domfelte skal stå under tilsyn av kriminalomsorg i frihet i gjennomføringstiden. Tilsynet bør likevel komme til uttrykk i påstanden om dom på samfunnstjeneste og således også i domsslutningen. Tilsynets tradisjonelle kontrollfunksjon får ingen selvstendig betydning ved siden av straffeloven § 28 b første ledd. Proposisjonen uttaler derfor (s. 59): «Ved samfunnstjeneste må det – til en viss forskjell fra betinget dom – antas at tilsynet i første rekke vil bestå i støttetiltak og tilbud overfor den domfelte. Dette viser seg blant annet ved at brudd på de bestemmelsene som måtte være satt for tilsynet, isolert sett ikke skal kunne føre til omgjøringssak».

Det er av særlig viktighet at påtalemyndigheten reagerer hurtig og adekvat på rapporter om vilkårsbrudd. Når slike brudd rapporteres, må påtalemyndigheten snarest ta skritt til å reise sak om fullbyrdelse av den «subsidiære fengselsstraff» og i den forbindelse vurdere om det er behov for pågrepelse og fengsling av domfelte, jfr. § 28 c første ledds tredje punktum. Etter straffeloven § 28 c er fullbyrdelse av den «subsidiære fengselsstraff» aktuell når «domfelte alvorlig eller gjentatt bryter forutsetningene for samfunnstjenesten, derunder at ny kriminalitet ikke skal begås i gjennomføringstiden». I proposisjonen er fremhevet at den samme strenge praksis som er lagt til grunn i prøveperioden, se f.eks. Rt. 1987 s 761, skal følges ved avgjørelsen av om bruddet er alvorlig eller gjentatt (s. 60). Regelmessig vil manglende fremmøte til arbeid, beruselse ved fremmøte og svak arbeidsinnsats til tross for advarsel, bli å regne som «alvorlige brudd». Det samme vil ny kriminalitet i gjennomføringstiden. Men det er nevnt i proposisjonen at dette likevel ikke gjelder «mer bagatellmessige straffbare handlinger, for eksempel en mindre fartsoverskridelse» (s. 60).

Nytt i forhold til prøveperioden er den obligatoriske utforming av bestemmelsen om fullbyrdelse av «subsidiær fengselsstraff», ved vilkårsbrudd: ved alvorlig eller gjentatt brudd på forutsetningene for samfunnstjenesten skal forhørsretten bestemme at den «subsidiære fengselsstraff» helt eller delvis skal fullbyrdes (§ 28 c første ledd). Det obligatoriske moment avsvettes imidlertid dels ved den skjønnsmessige avgjørelse av om et vilkårsbrudd er «alvorlig», dels ved at fullbyrdelsen av fengselsstraffen kan skje «delvis». Det er også nytt at forhørsrettens avgjørelse av spørsmålet om fullbyrdelse av fengselsstraffen treffes ved *kjenneelse*. Derved er rettsmiddelet kjæremål til lagmannsretten, og et videre kjæremål til Høyesteretts kjæremålsutvalg begrenses på vanlig måte av bestemmelsen i straffeprosessloven § 388.

VI. Samfunnstjenestens betydning

Riksadvokaten vil fremheve verdien av å få utviklet et levedyktig alternativ til den ubetingede fengselsstraff innenfor det området samfunnstjenesten skal dekke. Dersom den kriminalitetshindrende virkning av samfunnstjenesten blir tilnærmet like god som en alternativ ubetinget fengselsstraff, vil mye være vunnet i reduserte menneskelige og samfunnsmessige omkostninger. Samfunnstjenesten vil da etter hvert kunne frigjøre en rekke lukkede fengselsplasser. Dette vil igjen kunne få stor betydning for strafferettspleiens effektivitet. Det er på denne bakgrunn ønskelig med en økning i antallet dommer på samfunnstjeneste som alternativ til en ubetinget fengselsstraff. Riksadvokaten ber spesielt om at mulighetene for å få flere samfunnstjenestedommer nøye vurderes ved hvert enkelt politikammer og i de enkelte statsadvokatdistrikter.

VII. Samarbeidsrutiner

Endelig understrekes betydningen av at det snarest etableres samarbeidsrutiner lokalt mellom strafferettspleiens organer. Derved kan man best sikre at samfunnstjenesten blir brukt i samsvar med forutsetninger stilt opp i dette og Justisdepartementets rundskriv.

1993-04-30 0318

Forskrift om hva som skal anses som dopingmidler.

§ 1. Som dopingmidler etter forskriften regnes

- a) stoffer som er oppført på særskilt liste (dopinglisten)
- b) salter av disse stoffer og mulige stereoisomere, estere og etere av stoffene og deres salter
- c) blandinger som inneholder stoffer nevnt i bokstav a og b.

Med blandinger menes blandinger av enhver art i fast form, flytende form eller gassfase, oppløsninger, fortynninger, ekstrakter, konsentrater, farmasøytiske preparater og bearbejdede former av stoffene når bearbejdelsen ikke fører til en kjemisk endring av stoffene.

§ 2. Statens legemiddelverk kan i vedlegg til forskriften fastsette og endre hvilke stoffer som regnes som dopingmidler, jf. reglene i forvaltningsloven kapittel VII.

§ 3. Forskriften trer i kraft 1. juli 1993.

Dopingliste

Fastsatt av Statens legemiddelverk med hjemmel i forskrift 30. april 1993 nr. 318 om hva som skal anses som dopingmidler § 2. Dopinglisten gjelder som en del av forskriften.

Som dopingmidler regnes følgende stoffer og disse stoffers salter og derivater og mulige isomere, estere og etere av stoffene og deres salter; jf. forskriften § 1 bokstav b):

adrafinil
adrenalin
amifenazol
5 α -androstan-3 α ,17 α -diol
5 α -androstan-3 α ,17 β -diol
5 α -androstan-3 β ,17 α -diol
5 α -androstan-3 β ,17 β -diol
androstendiol (androst-5-en-3 β ,17 β -diol)
androst-4-en-3 α ,17 α -diol
androst-4-en-3 α ,17 β -diol
androst-4-en-3 β ,17 α -diol
androst-5-en-3 α ,17 α -diol
androst-5-en-3 α ,17 β -diol
androst-5-en-3 β ,17 α -diol
1-androstendiol (5 α -androst-1-en-3 β ,17 β -diol)
4-androstendiol (androst-4-en-3 β ,17 β -diol)
androstendion (androst-4-en-3,17-dion)
1-androstendion (5 α -androst-1-en-3,17-dion)
5-androstendion (androst-5-en-3,17-dione)
bitolterol
bolandiol (19-norandrostendiol)
bolasteron
boldenon
boldion (androsta-1,4-dien-3,17-dion)
bromantan
cyclazodon
danazol (17 α -etylnyl-17 β -hydroksyandrost-4-eno[2,3-d]isoksazol)
dehydroklormetyltestosteron
desoksymetyltestosteron (17 α -metyl-5 α -androst-2-en-17 β -ol)
DHEA (dehydroepiandrosteron, prosteron)
dihydrotestosteron (17 β -hydroksy-5 α -androstan-3-on)
dobutamin
doksapram
dopamin
drostanolon
efedrin
epi-dihydrotestosteron
erythropoietin (EPO)
etafedrin
etamivan
etilefrin
etyløstrenol (19-nor-17 α -pregn-4-en-17-ol)
famprofazon
fenbutrazat
fenkamin
fenoterol
fenprometamin
fenylpropanolamin
fluoksymesteron
formebolon
furazabol

furfenoreks
gestrinon
gonadotropiner (LH, hCG)
heptaminol
3 α -hydroksy-5 α -androstan-17-on
3 β -hydroksy-5 α -androstan-17-on
4-hydroksytestosteron (4,17 β -dihydroksyandrost-4-en-3-one)
isomethepten
isoprenalin
kalusteron
karfedon
klenbuterol
klorprenalin
klostebol
kropropamid
krotetamid
kvinbolon
mekano vekstfaktorer (MGFs)
meklofenoksat
mestanolon
mesterolon
metandienon (17 β -hydroksy-17 α -metylandrosta-1,4-dien-3-on)
metandriol
metaraminol
metasteron
metenolon
metoksyfenamin
metyldienolon
metylefedrin
metylnortestosteron
metyltestosteron
metyl-1-testosteron (17 β -hydroksy-17 α -metyl-5 α -androst-1-en-3-on)
metyltrienolon
miboleron
nandrolon
niketamid
noradrenalin
19-norandrostendion (estr-4-en-3,17-dion)
19-norandrosteron
norboleton
noretandrolon
19-noretiokolanolon
norklostebol
oksabolon
oksandrolon
oksilofrin
oksymesteron
oksymetolon
oktopamin
orciprenalin
ortetamin
pentetrazol
prasteron (dehydroepiandrosteron, DHEA)
prenalterol
prolintan
propylheksedrin
prostanozol
rimiterol
salbutamol
sibutramin
somatropin/hGh

stanozolon
stenbolon
stryknin
terbutalin
testosteron
1-testosteron (17 β -hydroksy-5 α -androst-1-en-3-on)
tetrahydrogestrinon (18 α -homo-pregna-4,9,11-trien-17 β -ol-3-on)
tibolon
trenbolon
vekstfaktorer – insulinlignende (eks. IGF-1)
veksthormon/hGh
zeranol
zilpaterol

1994-07-20 G-71

Delegasjon av myndighet til å begjære påtale

Justisdepartementet delegerer med dette myndighet til å begjære påtale etter straffeloven § 79, 4. ledd til Siviltenesteadministrasjonen – Dillingøy og Siviltenesteadministrasjonen – Hustad etter disse retningslinjer:

I tilfelle der det er grunn til å anta at et mannskap har gjort seg skyldig i en straffbar handling som har medført skade på verdier eller interesser som administrasjonene ivaretar, bør administrasjonene begjære påtale, jfr. straffelovens § 79, 4. ledd. Dersom administrasjonene er i tvil om påtale bør fremsettes, skal Justisdepartementet rådspørres.

1994-12-01 1066

Delegering av myndighet til Foretaksregisteret til å begjære påtale på statens vegne etter straffeloven § 79.

Nærings- og energidepartementet har delegert til Foretaksregisteret myndighet til å begjære påtale etter lov av 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak.

Vedtaket trer i kraft 1. januar 1995.

1994-12-23 1130

Forskrift om fremmede ikke-militære fartøyers anløp av og ferdsel i norsk territorialfarvann under fredsforhold.

Innledende bestemmelser

§ 1. Disse regler gjelder kun når Norge og den stat hvis flagg fartøyet er berettiget til å føre befinner seg i fredstilstand, eller inntil beredskapstiltak er iverksatt.

§ 2. Reglene får ikke anvendelse i norsk territorialfarvann ved Svalbard, Jan Mayen og biland, med mindre annet følger av lov.

§ 3. Med fremmed ikke-militært fartøy forstås i disse regler ethvert utenlandsk fartøy, samt norsk fartøy med utenlandsk fører, som ikke faller inn under gjeldende norske regler for fremmede krigsskip og militære luftfartøyers adgang til norsk territorialfarvann under fredsforhold. Med fremmed ikke-militært fartøy forstås i disse regler også det utstyr (livbåter, landingsbåter, luftfartøyer o.l.) som hører til fartøyet.

§ 4. Reaktordrevne fartøyer er underlagt særskilt konsesjonsplikt iht lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomevergivirkosomhet § 4. Fartøyer som fører atomsustans er underlagt løyvetvang etter samme lov § 5.

§ 5. Reglenes §§ 13, 15 og 16 gjelder med de begrensninger som følger av overenskomst med fremmed stat.

§ 6. Lystfartøyer med visumpliktig utlending skal forholde seg som angitt i forskrift om utlendingers adgang til riket og deres opphold her, gitt ved kronprinsregentens res. av 21. desember 1990 nr. 1028 §§ 83 og 111.

Lystfartøyer større enn 24 meters lengde eller 50 bruttotonn, skal følge påbudte leder og har meldeplikt etter § 17 og kan pålegges rapporteringsplikt etter § 19. Forøvrig er lystfartøyer unntatt fra begrensningene i §§ 16, 17, 18 og 19.

Norsk territorialfarvann og sjøgrenser

§ 7.

- a. Med grunnlinjene forstås rette linjer trukket mellom grunnlinjepunktene.
- b. Med norsk territorialfarvann forstås alt farvann innenfor territorialgrensen.
- c. Med norsk indre farvann forstås alt farvann som ligger innenfor grunnlinjene.
- d. Med sjøterritoriet forstås farvannet mellom grunnlinjene og territorialgrensen.

Skipsførers ansvar

§ 8. Førere av alle fremmede ikke-militære fartøyer plikter å gjøre seg kjent med innholdet i disse regler før anløp av norsk territorialfarvann finner sted.

Norske myndigheter

§ 9. Med norske myndigheter menes i disse regler Forsvarsdepartementet eller den departementet bemyndiger. Alle henvendelser, meldinger, rapporteringer, klareringssøknader m.m. til norske myndigheter skal rettes til Forsvarskommando Nord-Norge (FKN) ved anløp nord for 65°N og Forsvarskommando Sør-Norge (FKS) ved anløp sør for 65°N og skal fremmes på norsk, dansk, svensk eller engelsk.

Uskyldig gjennomfart i sjøterritoriet

§ 10. Fremmede ikke-militære fartøyer har adgang til uskyldig gjennomfart på sjøterritoriet. Med uskyldig gjennomfart forstås navigasjon over sjøterritoriet, enten i transitt eller på vei til eller fra norsk indre farvann eller havn.

Stans eller ankring på sjøterritoriet under gjennomfarten er kun tillatt når dette er et ledd i normal seilas eller er nødvendig på grunn av force majeure eller havsnød eller for å yte assistanse til personer, skip eller luftfartøy som er i fare eller nød.

§ 11. Fartøy i uskyldig gjennomfart på sjøterritoriet som av grunner nevnt i § 10 annet ledd må ta stasjonært opphold eller anløpe norsk indre farvann eller havn, skal uten unødig opphold gi melding til norske myndigheter.

Fremmede ikke-militære fartøyers adgang til norsk indre farvann

§ 12. Fremmede ikke-militære fartøyer som ikke omfattes av oppregningen under § 13, kan med de begrensninger som følger av § 16 anløpe norsk indre farvann uten skriftlig forhåndstillatelse.

Fremmede ikke-militære fartøy kan, når særlige grunner foreligger, nektes adgang til norsk indre farvann. Slike særlige grunner foreligger blant annet når fartøy planlegger anløp som ledd i fiske eller ilandføring av fangst som beskrevet i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann § 8 første ledd eller dersom vilkårene for å nedlegge forbud etter samme lovs § 9 er oppfylt.

§ 13. Følgende fremmede ikke-militære fartøyer har kun adgang til norsk indre farvann etter skriftlig tillatelse gitt på forhånd av norske myndigheter:

- a. Forskningsfartøyer.
- b. Seismikkfartøyer og andre fartøyer med utstyr som benyttes til oppmåling og kartlegging av havbunnen.
- c. Fabrikkfartøyer, verkstedsfartøyer og ekspedisjonsfartøyer.
- d. Spesialfartøyer, herunder flytende og flyttbare oljeplattformer, slepebåter, mudderprammer, isbrytere og flytekraner, med mindre anløpet er et nødvendig ledd i forpliktende avtale med norsk firma i forbindelse med oppdrag i norsk havn.
- e. Sivile statsfartøyer samt hjelpe- og støttefartøyer til marineenheter.
- f. Fartøyer som nevnt i § 4 i disse bestemmelsene.
- g. Fartøy som medbringer luftfartøy.

I tvilstilfelle avgjør norske myndigheter om et fremmed ikke-militært fartøy faller inn under denne bestemmelse.

§ 14. Fartøyer som nevnt i § 13 bokstav b, c, d og g kan gis adgang til norsk indre farvann uten forutgående skriftlig søknad for reparasjon eller opplag i norsk havn, under forutsetning av at det foreligger en forpliktende avtale med et norsk firma. Fristene i § 15 kan fravikes i tilfeller som nevnt. Melding om slikt anløp skal gis snarest mulig til norske myndigheter.

Fremmede ikke-militære fartøyer som må søke nødhavn av grunner som nevnt i § 10 annet ledd, har adgang til norsk indre farvann uten skriftlig forhåndstillatelse.

§ 15. Skriftlig søknad om tillatelse til anløp etter § 13 bokstav a, b, c, d, e og g skal være norske myndigheter i hende senest 7 dager før anløpet ventes å finne sted. Søknad etter § 13 f skal være norske myndigheter i hende senest 14 dager før anløpet ventes å finne sted. Enhver søknad skal inneholde de i § 17 nevnte opplysninger og eventuelle andre opplysninger som antas å være av betydning for det planlagte anløpet.

Uavhengig av disse regler kan norske myndigheter avkreve fremmede ikke-militære fartøyer opplysninger som må antas å være av betydning for det planlagte anløpet, herunder opplysninger om fangst som er om bord og fangstaktivitet som fartøyet har utøvd innenfor norsk fiskerijurisdiksjon, dersom fartøyet skal levere fangst i Norge.

Anløp, ferdsel og meldeplikt ved seilas i norsk indre farvann

§ 16. Anløp av og ferdsel i norsk indre farvann for fremmede ikke-militære fartøyer er begrenset til følgende aktiviteter:

- a. Seilas til og fra norske havner i forbindelse med lasting, lossing, proviantering, bunkring, utføring av nødvendige reparasjoner eller gjennomføring av forpliktende avtaler med norske interesser. Liggetid i norsk havn skal begrenses til det som er nødvendig ut fra formålet med anløpet.
- b. Seilas i transitt i fastsatte seilleder når dette er nødvendig ut fra fartøyet oppdrag.
- c. Seilas for å søke nødhavn.

Stans eller ankring under seilasen i indre farvann er kun tillatt når dette er et ledd i normal navigasjon eller er nødvendig på grunn av force majeure eller havsnød eller for å yte assistanse til personer, skip eller luftfartøy som er i fare eller nød. Ved stasjonært opphold skal melding gis til norske myndigheter uten unødig opphold.

§ 17. Førere av alle fremmede ikke-militære fartøyer med lengde større enn 24 meter eller tonnasje større enn 50 bruttotonn som skal anløpe norsk indre farvann, har meldeplikt og skal senest 24 timer før ankomst til indre farvann sende melding til norske myndigheter. Slik melding kan være skriftlig eller muntlig, og skal inneholde:

- a. Fartøyet eventuelle IMO-identifiseringsnummer.
- b. Fartøyet nasjonalitet, navn, internasjonale radiokallsignal (kjenningsbokstaver) og eventuelle mobil- og satellittelefonnummer.
- c. Fartøyet type, last, dypgående og størrelse oppgitt i bruttotonn.
- d. Hensikten med anløpet, herunder eventuelle opplysninger om anløp som nevnt i § 14 i disse bestemmelser.
- e. Angivelse av posisjon i bredde og lengde der fartøyet planlegger å krysse norsk grunnlinje ved ankomst og avgang.
- f. Hvilke havner som ønskes anløpt, med angivelse av ankomst- og avgangstidspunkt.
- g. Norsk kontaktpunkt (agent, operatør, reder e.l.).

Ved endringer i den innmeldte seilingsplanen skal norske myndigheter underrettes omgående.

Person- og bilferger i regelmessig fart til og fra norske havner er unntatt fra meldeplikten dersom godkjent ruteplan er fremsendt til norske myndigheter senest 14 dager før trafikken iverksettes. Ved opphør eller større endringer av ruteplanen skal norske myndigheter underrettes.

Fartøyer som nevnt i § 13 har meldeplikt som beskrevet ovenfor uansett størrelse eller lengde.

Farleder og rapporteringspunkter i norsk indre farvann

§ 18. Ved all ferdsel i norsk indre farvann skal fremmede ikke-militære fartøyer kun bruke de leder som er bestemt av Forsvarsdepartementet.

§ 19. Ved inn- og utpassering av indre farvann, samt ved passering av nærmere angitte geografiske posisjoner i leden, skal fremmede ikke-militære fartøyer rapportere til norske myndigheter. Slik rapportering skal inneholde fartøyet navn, kallsignal og bestemmelsessted, samt antatt passeringstid av neste rapporteringspunkt eller ankomst til neste havn. Rapporteringspunktene fastsettes av Forsvarsdepartementet.

§ 20. Fremmede ikke-militære fartøyer som må anløpe norsk indre farvann på grunn av force majeure eller havsnød eller for å yte assistanse til personer, skip eller luftfartøy som er i fare er unntatt fra foranstående bestemmelser om rapporteringsplikt og bruk av seilleder. Slikt fartøy skal imidlertid omgående og på hurtigste måte kontakte norske myndigheter for deretter å motta nærmere anvisninger om ankring eller videre seilas.

Opphold i norsk territorialfarvann

§ 21. Uten spesiell tillatelse fra norske myndigheter må det ikke utføres andre registreringer eller målinger enn slike som er nødvendig for sikker navigering.

§ 22. Det er forbudt for enhver om bord på fremmed ikke-militært fartøy å oppta kart eller kartskisse over rikets havner, farvann, flyplasser eller sjøflyhavner. Det er videre forbudt å oppta kart, kartskisse, fotografi eller beskrivelse av norske militære anlegg og oppsetninger.

§ 23. Fremmed ikke-militært fartøy skal ha nasjonalflagget heist hele døgnet under seilas i norsk territorialfarvann. Ligger fartøyet oppankret eller fortøyd, skal flagget være heist om dagen.

§ 24. Befal på norsk krigsskip eller bevoktningsfartøy og andre befalingsmenn i Forsvaret kan visitere ethvert fremmed ikke-militært fartøy, herunder dets papirer, last, utstyr og personer om bord. Føreren av det visiterte fartøy skal yte all assistanse for å lette visiteringen, herunder å stille til rådighet, fartøys kommunikasjonsutstyr uten vederlag. På oppfordring skal han gi opplysninger av interesse for norske myndigheter. Han plikter å følge anvisninger for videre seilas.

§ 25. Fører og besetning på fremmed ikke-militært fartøy skal følge gjeldende norsk lovgivning, herunder miljø-, sunnhets-, toll-, los-, trafikk-, havne-, utlendings- og ordensbestemmelser. Norske regler for bruk av kommunikasjonsutstyr skal iakttas.

Brudd på bestemmelsene

§ 26. Dersom fører eller besetning på fremmed ikke-militært fartøy ikke følger de regler som er fastsatt for fartøys opphold og seilas i norsk territorialfarvann, kan norske myndigheter gi fartøyet pålegg om å forlate norsk territorialfarvann straks eller innen en nærmere fastsatt og rimelig tidsfrist. Fartøyet kan videre bringes inn til nærmeste politimyndighet for påtale og straffefølgning.

§ 27. Når ikke annet følger av lov, straffes overtredelse av disse regler etter lov av 22. mai 1902 nr. 10 § 418 nr. 2 med bøter eller med fengsel inntil 3 måneder.

Avsluttende bestemmelser

§ 28. Forsvarsdepartementet eller den departementet bemyndiger kan gi dispensasjon fra disse bestemmelsene og kan gi nærmere bestemmelser til utfylling og gjennomføring av forskriften.

§ 29. Denne forskrift trer i kraft 1. mai 1995.

Samtidig oppheves følgende forskrifter:

- forskrift av 9. februar 1968 nr. 2 om forbudte sjøområder på norsk territorium,
- forskrift av 9. februar 1968 nr. 3 om fremmede ikke-militære fartøyers adgang til norsk territorium under fredsforhold,
- forskrift av 15. april 1988 nr. 300 om ferdsel under fredsforhold på norsk territorium for fartøyer registrert i Norsk internasjonalt skipsregister.

1996-01-17 G-5

Fullmakt til å krevje påtale i saker etter straffelova § 343 andre lekken

Ein viser til rundskriv dagsett 27.09.1985 (G152/855), 26.04.1989 (G67/89), og frå 28.03.1995, særleg punkt 7 andre lekken i rundskriv av 27.09.1985 om fullmakt for politimeisterane til å krevja påtale i saker med verdiar og interesser som dei har hand om.

Mellom anna på bakgrunn av førespurnad og opplysningar frå Statens Innkrevjingssentral har departementet i dag i medhald av straffelova § 79 fjerde lekken gitt Statens Innkrevjingssentral fullmakt til å krevja påtale etter straffelova § 343 andre lekken i saker der staten er krenkt, jf vedlagte delegasjonsfullmakt.

1997-02-13 G-15

Avlytting av celler i politiarrestene

I en rekke vente- og drukkenskapsceller i politiarrestene er det montert en- eller toveis callingsystemer. Begrunnelsen for dette har vært hensynet til arrestantenes sikkerhet, herunder at de eventuelt skal ha mulighet til å komme i kontakt med arrestpersonalet/vakt. Det har vært en klar forutsetning at slike anlegg ikke benyttes til å avlytte samtaler mellom personer.

Departementet er imidlertid gjennom media blitt kjent med at det skal ha forekommet avlytting av samtaler mellom arrestanter på cellene ved et lensmannskontor, bl.a. i forbindelse med etterforskning av straffesak.

Departementet finner grunn til å understreke at denne form for avlytting ikke må forekomme. Man viser i denne forbindelse til straffelovens § 145 a, 1. ledd nr. 1 som gjør det straffbart ved «*hemmelig lytteapparat*» å avlytte «*telefonsamtale eller annen samtale mellom andre, eller forhandlinger i lukket møte som han ikke selv deltar i*».

Departementet understreker at callinganlegg kun skal brukes for å ivareta sikkerheten til arrestantene. Det understrekes videre at callinganlegget må være fullt synlig for arrestanten og at det varsles, f.eks. ved oppslag, lyd eller lampe, at anlegget kan være aktivert.

Departementet vil foreta gjennomgang av de rettslige sider vedr. bruk av callinganlegg i tilknytning til politiarrestene. Man vil senere komme tilbake med nærmere retningslinjer.

I tilknytning til departementets gjennomgang ber man om at politimestrene innen 01.03.1997 skriftlig rapporterer følgende:

1. Antallet celler i politidistriktet og fordelingen av disse på driftsenheter.
2. Hvor mange som er forsynt med callingsystem og om det er tale om en eller toveissystemer, og hvordan dette fungerer.

1997-05-30 0585

Delegering av myndighet til Skipsregistrene ved registerfører etter straffelovens § 79 fjerde ledd – fullmakt til å begjære påtale.

Nærings- og handelsdepartementet har 30. mai 1997 bestemt at fullmakt til å begjære påtale på statens vegne, jfr. lov av 22. mai 1902 nr. 10 (straffelov) § 79 fjerde ledd, delegeres til Skipsregistrene ved registerfører.

1997-10-03 1077

Forskrift om anvendelse av straffeloven § 127 på forbrytelser mot annet lands offentlige myndighet.

§ 1. Når et annet lands myndighet opptrer som inngripende myndighet i samsvar med lov 13. juni 1997 nr. 47 om gjennomføring av europarådsavtale 31. januar 1995 om ulovlig håndtering av og handel med narkotika og psykotrope stoffer til sjøs, kommer de straffer som straffeloven § 127 fastsetter, til anvendelse når forbrytelsen blir begått overfor det annet lands offentlige myndighet.

I kraft når europarådsavtale 31. januar 1995 om ulovlig håndtering av og handel med narkotika og psykotrope stoffer til sjøs trer i kraft for Norge.

§ 2. Forskriften trer i kraft når europarådsavtale 31. januar 1995 om ulovlig håndtering av og handel med narkotika og psykotrope stoffer til sjøs trer i kraft for Norge.

1999-06-14 0697

Delegering av myndighet til Jernbaneverket til å begjære påtale på statens vegne

I

Med hjemmel i straffeloven § 79 fjerde ledd delegerer Samferdselsdepartementet myndighet til Jernbaneverkets hovedkontor til å begjære påtale i forhold som ligger under Jernbaneverkets område og til å utøve de beføyelser som tilligger fornærmede etter straffeprosessloven kapittel 29 (borgerlige rettskrav).

II

Vedtaket trer i kraft 1. juli 1999. Fra samme dato oppheves vedtak av 13. januar 1998 nr. 27 om delegering av myndighet til styret i Jernbaneverket til å begjære påtale på statens vegne.

2000-02-23 G-23

Samfunnstjeneste – retningslinjer for kriminalomsorg i frihet

Innhold

1. Innledning
2. Saksbehandlingsregler
3. Personundersøkelse – siktedes egnethet for samfunnstjeneste
  - 3.1. Innledning
  - 3.2. Rekvirering av personundersøkelse
  - 3.3. Nærmere om innholdet i undersøkelsen
4. Iverksettelse
5. Om arbeidsoppdrag og oppdragsgivere
  - 5.1. Godkjenning av oppdragsgiver
  - 5.2. Arbeidsoppdrag m.v.
6. Gjennomføring, kontroll og tilsyn
  - 6.1. Gjennomføringstid
  - 6.2. Fordeling av samfunnstjenestetimene
  - 6.3. Dømt feltes situasjon
    - 6.3.1. Innledning
    - 6.3.2. Tjenestefri
    - 6.3.3. Utgifter i forbindelse med gjennomføringen
  - 6.4. Kontroll og tilsyn
    - 6.4.1. Kontroll
    - 6.4.2. Tilsyn
  - 6.5. Brudd
    - 6.5.1. Generelt
    - 6.5.2. Brudd på arbeidsplikten m.v.
    - 6.5.3. Ny kriminalitet i samfunnstjenesteperioden
7. Gjennomført tjeneste
8. Øvrige forhold

1. Innledning

Samfunnstjeneste er hjemlet i straffeloven § 15 første ledd og er nærmere regulert i straffelovens bestemmelser §§ 28 a, 28 b og 28 c, i tillegg til enkelte andre lovhjemler.

De viktigste bestemmelsene i straffeloven og straffeprosessloven er gjengitt nedenfor:

1. Bestemmelser i straffeloven.

§ 15 første ledd

«De alminnelige straffer er:

fengsel,
hefte,
samfunnstjeneste og
bøter».

§ 28 a

«Samfunnstjeneste på inntil 360 timer kan idømmes for straffbare handlinger som ellers ville medført fengselsstraff i inntil 1 år. Begrensningen på 1 års fengsel kan likevel fravikes når sterke grunner taler for at samfunnstjeneste idømmes. Samfunnstjeneste kan bare idømmes når hensynet til den alminnelige lovlydighet gjør det forsvarlig, og den siktede finnes egnet til det og selv samtykker.

I dommen skal det fastsettes en subsidiær fengselsstraff, som skal svare til lengden av den straffen som ville blitt idømt uten samfunnstjeneste.

I dommen skal det videre fastsettes et tidsrom for gjennomføringen av samfunnstjenesten, som skal svare til lengden av den subsidiære fengselsstraffen. Er den subsidiære fengselsstraffen kortere enn 120 dager, kan det likevel fastsettes en gjennomføringstid på inntil 120 dager. Reglene i § 25 gjelder tilsvarende for fastsetting av gjennomføringstiden.

Dom på samfunnstjeneste innebærer at den domfelte skal stå under tilsyn av kriminalomsorg i frihet i gjennomføringstiden.

Sammen med samfunnstjeneste kan retten idømme bøtestraff. Dette gjelder selv om bøter ellers ikke er fastsatt for overtredelsen. Ved utmålingen av samfunnstjenesten tas hensyn til at også bøtestraff idømmes.

I særlige tilfelle kan ubetinget fengselsstraff på inntil 30 dager idømmes sammen med samfunnstjeneste.

Når en dom på samfunnstjeneste blir lest opp eller forkynt for den domfelte, skal han gjøres nærmere kjent med hva dommen går ut på, og med følgene av at samfunnstjenesteplikten brytes, og av at det begås en ny straffbar handling før utløpet av gjennomføringstiden.»

§ 28 b

«Samfunnstjeneste gjennomføres under kontroll av kriminalomsorg i frihet.

Har kriminalomsorg i frihet ikke vært til stede ved avgivelsen av en dom på samfunnstjeneste, skal den straks underrettes om dommen.

Kriminalomsorg i frihet avgjør fordelingen av samfunnstjenestetimene innenfor gjennomføringstiden etter nærmere regler fastsatt i medhold av siste ledd.

Når særlige grunner tilsier det, kan kriminalomsorg i frihet utsette eller forlenge gjennomføringstiden med inntil 6 måneder.

Kongen gir nærmere regler om gjennomføringen av samfunnstjenesten.»

§ 28 c

«Dersom den domfelte alvorlig eller gjentatt bryter forutsetningene for samfunnstjenesten, derunder at ny kriminalitet ikke skal begås i gjennomføringstiden, skal forhørsretten ved kjennelse etter påtalemyndighetens begjæring bestemme at den subsidiære fengselsstraffen helt eller delvis skal fullbyrdes. Ved omgjøringen skal det tas hensyn til omfanget av den samfunnstjenesten som er utført. Reglene om forsvarer og om pågripelse og varetekt/fengsel i straffeprosesslovens § 100 og kap. 14 gjelder tilsvarende. Den domfelte, forsvareren og påtalemyndigheten skal varsles etter reglene i straffeprosessloven § 243.»

«Dersom den domfelte etter domsavsigelsen gjør seg skyldig i en straffbar handling, og saken pådømmes for gjennomføringstiden for samfunnstjenesten er utløpt, kan retten gi en samlet dom for begge handlinger eller en særskilt dom for den nye handlingen. Dersom det avsies særskilt dom for den nye handlingen, kan retten også endre den tidligere dommen.»

§ 60 andre ledd

«Er samfunnstjeneste idømt, skal fradraget gjøres i den subsidiære fengselsstraffen, samtidig som antallet samfunnstjenestetimer reduseres forholdsmessig. Er samfunnstjenesten idømt sammen med ubetinget fengselsstraff, skal fradraget gjøres i denne.»

§ 62 andre ledd

«Bestemmelsene i første ledd gjelder tilsvarende ved idømmelse av en felles straff på samfunnstjeneste. Skal samfunnstjeneste idømmes sammen med ubetinget fengselsstraff, skal det ved utmålingen av samfunnstjenesten tas hensyn til den ubetingede fengselsstraffen.»

2. Bestemmelser i straffeprosessloven.

§ 161 andre ledd andre punktum

«Når det er spørsmål om å idømme samfunnstjeneste, skal det i personundersøkelsen etter behov også søkes klarlagt om den siktede er egnet for en slik straff, og hvilke arbeidstilbud som er aktuelle.»

2. Saksbehandlingsregler

Samfunnstjeneste gjennomføres under kontroll av kriminalomsorg i frihet. Når ikke annet er bestemt, skal kriminalomsorg i frihet i det fylket domfelte oppholder seg i, ha ansvar for at samfunnstjenesten blir utført. Hvis domfelte skifter oppholdssted innen landet, skal gjennomføringen av samfunnstjenesten overføres til kriminalomsorg i frihet på vedkommendes nye oppholdssted.

Forvaltningsloven av 10. februar 1967 får anvendelse på vedtak kriminalomsorg i frihet treffer under gjennomføringen av samfunnstjenesten. Kriminalomsorg i frihets beslutninger om valg av oppdragsgiver og arbeidsoppdrag, fastsettelse av når samfunnstjenesten skal utføres, utsettelse eller forlengelse av gjennomfø-

ringstiden, fordelingen av samfunnstjenestetimene, tjenestefri, og beslutning om suspensjon må anses som enkeltvedtak, jfr fvl. § 2.

Klager har bare oppsettende virkning i de tilfeller kriminalomsorg i frihet eller departementet bestemmer det.

Standardbrev og skjemaer i KOMPIS KIF skal benyttes.

3. Personundersøkelse – siktedes egnethet for samfunnstjeneste

3.1. Innledning

I medhold av straffeprosessloven (strpl) § 161 innhentes personundersøkelse når denne kan ha betydning for avgjørelse av straff eller andre forholdsregler. I de tilfeller hvor påtalemyndigheten ber om en egnethetsvurdering for samfunnstjeneste, bør personundersøkelsen slik den er i dag, begrenses til en vurdering av vedkommendes egnethet for samfunnstjeneste, dvs. punktene 1–6, samt 12 og 13 i PU skjemaet.

Hvis kriminalomsorg i frihet finner det uklart om rekvisisjonen på personundersøkelse også omfatter en begjæring om egnethetsvurdering for samfunnstjeneste, bør rekvisenten kontaktes for å få en avklaring. Det vises til strpl. § 161, andre ledd, andre punktum.

3.2. Rekvirering av personundersøkelse

Etter strpl. § 162 er det påtalemyndigheten eller retten som rekvirerer personundersøkelse. Dersom kriminalomsorg i frihet mottar forespørsel om personundersøkelse med egnethetsvurdering for samfunnstjeneste fra den siktede, hans forsvarer eller andre, skal man henvise vedkommende til påtalemyndigheten eller retten.

3.3. Nærmere om innholdet i undersøkelsen

Vurderingen av egnethet for samfunnstjeneste skal i likhet med en ordinær personundersøkelse være objektivt begrunnet og skal ha en konklusjon om egnet eller uegnet.

Generelt skal det mye til før kriminalomsorg i frihet erklærer en siktet for uegnet for samfunnstjeneste. Det bør i tilfelle foreligge store personlige problemer. Alkohol- og narkotikamisbruk er ikke i seg selv nok til å utelukke samfunnstjeneste. Særlig bør en vokte seg for å stille for store krav til siktede, i forhold til positiv utvikling, motivasjon, utholdenhet i arbeid mv.

Det er domstolens oppgave å vurdere om den siktede kan idømmes samfunnstjeneste ut fra de forhold han finnes skyldig i. Det er ikke kriminalomsorg i frihets oppgave å vurdere om samfunnstjeneste kan benyttes for de lovbrudd siktede er under forfølgning for. Kriminalomsorg i frihet skal utelukkende foreta de sosialfaglige vurderinger av om siktede er egnet for samfunnstjeneste. Det er av denne grunn ingen ting i veien for at kriminalomsorg i frihet vurderer en person som egnet for samfunnstjeneste selv om det kan synes klart at samfunnstjeneste ikke vil bli idømt i det konkrete tilfellet.

4. Iverksettelse

Det er påtalemyndigheten som beslutter at en dom skal fullbyrdes, jfr straffeprosessloven § 455.

Fullbyrdingen av en dom på samfunnstjeneste skal i utgangspunktet iverksettes så snart den er rettskraftig, jfr straffeprosessloven § 452 og påtaleinstruksen § 29-1, men ikke før friomsorgen har mottatt et skriftlig oppdrag fra påtalemyndigheten.

Dersom den domfelte ber om det, kan fullbyrdingen iverksettes før dommen er rettskraftig. Det er imidlertid her en forutsetning at påtalemyndigheten finner dette hensiktsmessig og ubetenkelig, jfr straffeprosessloven § 453. For å sikre en rask konstatering av om vilkårene for fremskyndet iverksettelse er til stede, bør det etableres samarbeidsrutiner med påtalemyndigheten.

Kriminalomsorg i frihet kan beslutte at iverksettelsen av fullbyrdingen kan utsettes med inntil 6 måneder totalt, jfr. pkt 6.1, (om gjennomføringstid) men må samtidig nøye vurdere omfanget av utsettelsen.

Kriminalomsorg i frihet bør innkalle den domfelte pr. brev innen 3 virkedager etter at oppdraget er mottatt fra påtalemyndigheten. Hvis domfelte ikke møter etter første gangs innkalling, bør kriminalomsorg i frihet sjekke med politi eller annen offentlig myndighet om adressen på innkallingen stemmer. Deretter må ny innkalling sendes.

Hvis domfelte ikke møter etter å ha mottatt andre innkalling, sendes en tredje og siste innkalling. Her må kriminalomsorg i frihet varsle om at dersom domfelte ikke møter, vil saken bli returnert tilbake til påtalemyndigheten med henstilling om at den blir fremmet for domstolen med sikte på omgjøring.

Kriminalomsorg i frihet må i hvert enkelt tilfelle vurdere hvorvidt det kan være aktuelt å vise til påtaleinstruksen § 29-6 hvor det gis adgang til å avhente den domfelte til iverksettelse.

I samarbeid med den domfelte og oppdragsgiver skal det utarbeides en arbeidsplan før tjenesten iverksettes.

Det er kriminalomsorg i frihet som i hvert enkelt tilfelle avgjør hvilken oppdragsgiver og hvilket arbeidsoppdrag som skal benyttes.

Samfunnstjenesten er å anse som iverksatt første gang domfelte møter til første tjeneste hos oppdragsgiver.

Gjennomføringstiden begynner å løpe fra det tidspunktet domfelte har møtt til første tjeneste hos oppdragsgiver.

5. Om arbeidsoppdrag og oppdragsgivere

5.1. Godkjenning av oppdragsgiver

Som oppdragsgiver kan kriminalomsorg i frihet benytte: offentlig virksomhet, offentlig understøttet virksomhet og frivillig virksomhet. Eksempler på oppdragsgivere er dermed sykehjem, eldresenter, fritidsklubber, den norske kirke, andre kirkesamfunn og religiøse organisasjoner, idrettslag, velforeninger m.m.

Domfeltes arbeidsgiver skal ikke benyttes som oppdragsgiver. Hvis oppdragsgiver under gjennomføringen av samfunnstjenesten tilbyr domfelte ansettelse, skal domfelte overføres til ny oppdragsgiver før ansettelsen finner sted.

Det skal ikke benyttes arbeidsoppdrag der gjennomføringen av samfunnstjenesten medfører en verdiskapning innenfor privat virksomhet av forretningsmessig karakter.

Det skal søkes etter arbeidsoppdrag som ellers ikke ville bli utført eller som ville bli utført som frivillig arbeid.

En skal være svært varsom med å benytte samfunnstjenestedømte til å utføre arbeid for kriminalomsorg i frihet selv om dette er arbeid som ellers ikke ville ha blitt utført. Heri inngår også stiftelser hvor kriminalomsorg i frihet er representert i styret.

Oppdragsgiver må undertegne en avtale med kriminalomsorg i frihet som regulerer gjensidige forpliktelser og rettigheter.

Som oppdragsgiver regnes representant for den organisasjon eller den offentlige virksomhet som har tilbudt arbeid til samfunnstjenestedømte, og/eller som har samfunnstjenestedømte i arbeid. Oppdragsgiveren peker ut en kontaktperson som skal bistå og veilede domfelte under utførelsen av arbeidet. Etter nærmere anvisninger fra kriminalomsorg i frihet skal oppdragsgiveren føre et arbeidstidsskjema. Ut over dette er oppdragsgiver ikke pålagt kontrolloppgaver.

Kriminalomsorg i frihet skal pålegge oppdragsgiver eller dennes kontaktperson taushetsplikt jfr. fvl. § 13, om de opplysninger han får om den domfelte.

Kriminalomsorg i frihet kan etter samtykke fra den samfunnstjenestedømte gi oppdragsgiver nødvendige opplysninger om lovbruddet og domfeltes forhold, hvis det ansees nødvendig.

5.2. Arbeidsoppdrag m.v.

Kriminalomsorg i frihet bør til enhver tid ha disponible arbeidsoppdrag som på kort varsel kan utføres som samfunnstjeneste.

Dersom det ikke er mulig å skaffe til veie tilstrekkelig med egnede oppdrag, med den følge at «soningskø» oppstår, skal departementet straks underrettes. Med underretningen skal følge forslag til løsning.

Tjenesten skal fortrinnsvis organiseres slik at den domfelte inngår i et arbeids- eller dugnadsfelleskap med andre. I spesielle tilfeller kan den domfelte inngå i et arbeidsfelleskap med andre samfunnstjenestedømte. Dette vil kreve at det til enhver tid er en arbeidsleder til stede. Arbeidslederen kan være en representant for oppdragsgiveren.

Arbeidslederen må ivareta både arbeidslederoppgaven og føringen av arbeidslister med rapporteringsplikt til kriminalomsorg i frihet.

Kriminalomsorg i frihet skal se til at domfeltes arbeidsplassering ikke innebærer noen særlig risiko for den domfelte, samt for oppdragsgiver, arbeidskollegaer eller nærmiljøet.

Kriminalomsorg i frihet skal søke å finne frem til varierte arbeidsoppdrag. En vellykket gjennomføring av samfunnstjenesten antas å øke om tjenesten er tilpasset den domfeltes forutsetninger og erfaringsbakgrunn.

Samfunnstjenesten skal utføres vederlagsfritt og på domfeltes fritid.

6. Gjennomføring, kontroll og tilsyn

6.1. Gjennomføringstid

Lengden på gjennomføringstiden skal fremgå av domsslutningen, jfr. straffelovens § 28 a. Gjennomføringstiden begynner å løpe fra det tidspunktet domfelte første gang møter til tjeneste.

Når særlige grunner tilsier det, kan kriminalomsorg i frihet utsette eller forlenge gjennomføringstiden med inntil 6 måneder, jfr. straffelovens § 28 b, fjerde ledd. Vedtak om forlengelse skal tidsbegrenses, jfr. pkt. 4, 4. avsnitt (om iverksettelse).

Slik utsettelse kan gis ved at man utsetter iverksettelsen av selve samfunnstjenesten, eller ved at man avbryter samfunnstjenesten for en periode.

Departementet presiserer at det skal foreligge særlige og tungtveiende grunner for gjennomføringstiden forlenges. Forhold som kan begrunne en slik utsettelse er alvorlig sykdom, bortfall av arbeidstilbud eller liknende.

Søknader om utsettelse skal fremsettes skriftlig og behandling av slike søknader bør ikke ta mer enn en uke.

Dersom domfelte søker om utsettelse med en eller flere arbeidsdager, skal dette gis ved tjenestefri, jfr. pkt. 6.3.2. Gjennomføringstiden forlenges ikke i disse tilfeller.

Hvis det med hjemmel i strl. § 28a tredje avsnitt andre setning, er satt en gjennomføringstid som er lengre

enn den subsidiære fengselsstraffen, kan kriminalomsorg i frihet redusere gjennomføringstiden slik at den tilsvarer lengden av den subsidiære fengselsstraffen. Denne reduksjonen i gjennomføringstiden kan kun finne sted med klientens samtykke og anvendes hvis antall timer pr uke blir svært lavt ved full gjennomføringstid.

6.2. Fordeling av samfunnstjenestetimene

Så langt det er mulig skal det settes opp en arbeidsplan for hele gjennomføringstiden, og antallet timer skal fordeles jevnt for hele perioden. Gjennomføringstiden gjelder fra det tidspunktet hvor den samfunnstjenestedomte møtte hos oppdragsgiver første gang, og til den siste timen av samfunnstjenesten er utført. Den siste timen skal være så nær opptil gjennomføringstidens utløp som mulig. Det påhviler også kriminalomsorg i frihet å planlegge gjennomføringen av samfunnstjenesten slik at den kan avsluttes innenfor den fastsatte gjennomføringstiden. For å få den samfunnstjenestedomte inn i en god rutine, kan det være hensiktsmessig med kortere mellomrom mellom arbeidsøktene i starten av gjennomføringstiden.

Som hovedregel skal ikke bestemte yrker være et hinder for at personer kan idømmes og gjennomføre samfunnstjeneste. Imidlertid er det enkelte yrkesgrupper hvor en gjennomføring av en samfunnstjenestedom kan være vanskelig. Som eksempel kan nevnes fiskere og personer som jobber på oljeplattformer i Nordsjøen, pendlere, langtransportarbeidere og personer som er i militærtjeneste.

Domfelte som har skiftarbeid kan forårsake problemer for kriminalomsorg i frihet når en samfunnstjenestedom skal gjennomføres.

Som utgangspunkt gjelder de foregående retningslinjer i pkt. 5.2, men kriminalomsorg i frihet har adgang til å fordele samfunnstjenestetimene i adskilte perioder innenfor gjennomføringstiden, når dette synes å være nødvendig for å gjennomføre dommen. Dette forutsetter at domfeltes arbeidsturnus er slik at det på forhånd er mulig å lage en soningsplan. Når soningsplanen skal lages, må domfeltes arbeidsturnus, antall samfunnstjenestetimer og dommens lengde danne utgangspunkt. Departementet presiserer at gjennomføringstiden løper også i de periodene den domfelte ikke utfører samfunnstjeneste.

Ved valg av oppdragsgiver og fordeling av samfunnstjenestetimene, bør det søkes etter ordninger som ikke skaper problemer for den domfeltes utførelse av sitt ordinære arbeid. Samtidig må kriminalomsorg i frihet kunne stille krav om at den domfelte selv aktivt bidrar til å finne løsninger som gjør det mulig å gjennomføre dommen.

6.3. Domfeltes situasjon

6.3.1. Innledning

Domfelte skal for tjenesten iverksettes undertegne «Regler vedrørende fullbyrding av samfunnstjeneste» og «Kontrakt mellom (den samfunnstjenestedomte) og kriminalomsorg i frihet (fylkesenheten)».

Før samfunnstjenesten iverksettes bør den domfelte møte både sin saksbehandler og oppdragsgiver eller kontaktperson for denne. Hvis en privat kontrollør skal benyttes, bør også denne møte. Domfelte plikter å møte til tjeneste på de tidspunkt kriminalomsorg i frihet bestemmer.

6.3.2. Tjenestefri

Dersom den samfunnstjenestedomte søker om utsettelse av en eller flere arbeidsdager, skal dette eventuelt gis ved tjenestefri. I slike tilfelle skal man ikke forlenge gjennomføringstiden, men framskynde avviklingen innenfor fastsatt tid.

Departementet presiserer at tjenestefri ikke innebærer en ettergivelse av de aktuelle samfunnstjenestetimer. Domfelte plikter å ta igjen arbeidet på det tidspunkt kriminalomsorg i frihet bestemmer.

Kriminalomsorg i frihet kan bare innvilge tjenestefri når vektige grunner taler for det. Dette må vurderes i hvert enkelt tilfelle, men det antas at feriereiser, søknad om bolig og jobbintervjuer mv. ikke er tilstrekkelig for å få tjenestefri. Ved sykdom skal domfelte legge frem legeerklæring, eventuelt fra lege utpekt av kriminalomsorg i frihet.

Fristen for fremleggelse av legeerklæring er senest 2 dager etter fraværet.

Ved de lengste dommene, og på slutten av tjenesten, kan man være noe mindre restriktive dersom tjenesteforholdet ikke er til hinder for dette. Ved særlig viktige familieanliggender som f.eks. brå og alvorlig sykdom i nærmeste familie, kan slik tjenestefri gis uavhengig av hvor mye av tjenesten som er utført og lengden på dommen.

6.3.3. Utgifter i forbindelse med gjennomføringen

Domfelte skal selv dekke reiseutgifter til og fra arbeidsstedet. Han skal møte i egnet tøy for det arbeid han skal utføre. Dersom arbeidet krever spesialtøy eller annet spesialutstyr forutsettes det at oppdragsgiver holder dette.

Dersom domfelte ikke har egne midler, skal kriminalomsorg i frihet dekke reiseutgiftene i forbindelse med gjennomføringen av samfunnstjenesten.

6.4. Kontroll og tilsyn

6.4.1 Kontroll

Det er kriminalomsorg i frihet som skal føre kontroll med at samfunnstjenesten blir gjennomført, jf. straffeloven § 28 b. Kontrollen kan gjennomføres med etatens egne ansatte og/eller ved hjelp av annen representant (privat kontrollør).

Det påhviler kriminalomsorg i frihet å sørge for rekruttering, opplæring og veiledning av private kontrollører. Oppdragsgiver kan unntaksvis benyttes som kontrollør dersom dette ansees å fungere godt.

Hvis kontrolløren er ansatt hos oppdragsgiver og fører kontroll i arbeidstiden, kan disse ikke motta lønn fra kriminalomsorg i frihet. Dette gjelder ansatte både i private organisasjoner og i offentlige etater.

Kriminalomsorg i frihet bør påse at oppdragsgiveren følger den avtale som er inngått mellom denne og kriminalomsorg i frihet, se pkt. 5.1, femte avsnitt.

Det påhviler kriminalomsorg i frihet å sørge for at kontrollen med domfelte er effektiv og konsekvent, slik at brudd på samfunnstjenesteplikten blir oppdaget, og om nødvendig rapportert til påtalemyndigheten med sikte på omgjøring.

Departementet vil understreke betydningen av et samlet høyt kontrollnivå i samfunnstjenestesaker, og at kontrollen innebærer mer enn å konstatere at den domfelte har møtt som avtalt.

Kontrollen gjelder også brudd på arbeidsplikten og ny kriminalitet i samfunnstjenesteperioden.

Hyppighet og form på kontrollen må vurderes i hvert enkelt tilfelle.

All kontroll utført av privat kontrollør eller friomsorgens egne tjenestemenn skal føres opp i egne kontrollister. Manuelle kontrollister og KOMPIS KIF må til enhver tid være oppdatert og stemme overens.

All kontakt med domfelte skal føres inn i journal. Journalen erstattes ikke av timelistene. Journalen er en skriftlig oversikt over all kontakt med den domfelte, så som tilsyn i form av støttetiltak, vedtak om forlenget gjennomføringstiden, brudd og advarsler. Forøvrig vises det til rundskriv G-61/99 6 om journalføring og registrering i KOMPIS KIF.

6.4.2 Tilsyn

Ifølge straffeloven § 28 a fjerde ledd skal domfelte stå under tilsyn under hele gjennomføringen av samfunnstjenesten, men departementet presiserer at det her ikke er tale om tilsyn i medhold av straffeloven § 53.

Kriminalomsorg i frihet må i hvert enkelt tilfelle vurdere omfanget av oppfølgingen, men må alltid sikre at domfelte utfører samfunnstjenesten i samsvar med vilkårene.

I noen tilfelle vil kontrollen og tilsynet falle sammen slik at det ikke er behov for særskilte støttetiltak og oppfølging utover en effektiv og konsekvent kontroll. I andre tilfeller, hvor domfelte f.eks. har særlige rus- og psykiske problemer, vil det imidlertid kunne være nødvendig med særlige støttetiltak.

Tilsynsplikten bortfaller ved suspensjon.

6.5. Brudd

6.5.1. Generelt

Det forutsettes et nært samarbeide mellom kriminalomsorg i frihet, politi, påtalemyndighet og domstolen for å sikre en forsvarlig og prioritert behandling av de sakene hvor brudd på samfunnstjenesteplikten kvalifiserer til omgjøring. Gjensidig informasjonsutveksling vil være en forutsetning for å kunne vurdere om vilkårene er til stede for omgjøringssak. Her vises det også til påtaleinstruksen § 5-3, som pålegger politiet meldeplikt til kriminalomsorg i frihet når de blir kjent med forhold som kan være av betydning for tilsynet, eksempelvis ved mistanke om at domfelte har begått ny kriminalitet.

Ved alvorlig eller gjentatt brudd på vilkårene for samfunnstjenesten, skal kriminalomsorg i frihet suspendere domfelte fra fullbyrdingen av samfunnstjenestedommen.

En suspensjon innebærer at fullbyrdingen innstilles inntil videre og at gjennomføringstiden stanses.

Beslutning om suspensjon skal være skriftlig. Dersom praktiske hensyn gjør det nødvendig, kan suspensjonsvedtak gjøres muntlig. I slike tilfelle skal beslutningen bekreftes skriftlig så raskt som mulig.

Ved vurdering av om det foreligger brudd på samfunnstjenesteplikten må det legges en helhetsvurdering til grunn. Har den domfelte begått ny kriminalitet av mindre alvorlig art, og i tillegg har forsømt arbeidsplikten, kan vilkårene for suspensjon være oppfylt selv om bruddene hver for seg ikke vil kvalifisere til dette.

Dersom domfelte ikke er villig til å møte hos kriminalomsorg i frihet for å gjøre de nødvendige avtaler om gjennomføringen av samfunnstjenesten, er dette å anse som et alvorlig brudd på samfunnstjenesten, og saken skal snarest oversendes påtalemyndigheten med sikte på omgjøringssak.

Det er påtalemyndigheten som bringer saken inn for retten for eventuell omgjøring.

6.5.2. Brudd på arbeidsplikten m.v.

Kriminalomsorg i frihet skal gi den domfelte muntlig advarsel ved brudd på tjenesteplikten dersom bruddet ikke anses for «alvorlig eller gjentatt». Samtidig bør det snarest mulig finne sted et møte mellom domfelte og kriminalomsorg i frihet for å markere alvoret i saken.